

”Aarnimetsän päiväkotii”

**Kartoitus luontopainotteisen yksityisen päiväkodin
potentiaalille Jyväskylään**

Hannele Laitinen
Niina Mäntylä

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2016
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
Sosionomi (AMK), sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Laitinen, Hannele Mäntylä, Niina	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 14.03.2016
	Sivumäärä 62	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi "Aarnimetsän päiväkotii" Kartoitus luontopainotteisen yksityisen päiväkodin potentiaalille Jyväskylään		
Tutkinto-ohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Timo Hintikka, Vesa Kuhanen		
Toimeksiantaja(t) -		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön taustalla oli tekijöiden kiinnostus luontoa ja päiväkodin perustamista kohtaan. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää millainen tarve Jyväskylässä olisi uudelle yksityiselle pienelle päiväkodille sekä millainen merkitys olisi luontopainotuksella päiväkodin valintaan. Opinnäytetyön aiheen ajankohtaisuus on nähtävissä päiväkotien luontopainotuksen kasvuna ja erilaisina tutkimuksina luonnon vaikutuksista ihmisen hyvinvointiin.</p> <p>Opinnäytetyön menetelmäksi valikoitui kartoittava tutkimus. Kyselylomake tehtiin kartoittamaan vanhempien asiakastoiveita ja arvomaailmaa päiväkodin valintaan liittyen. Kysely tehtiin Jyväskylän kaupungin eri neuvoloissa lokakuun 2015 aikana. Vastaukset koottiin yhteen taulukkoon ja niitä tulkitsemalla saatiin selville asiakkaiden mielipiteitä uuden yksityisen luontopainotteisen päiväkodin tarpeesta.</p> <p>Opinnäytetyön tulokset antoivat viitteitä siitä, että Jyväskylässä olisi tarvetta uudelle päiväkodille, mutta luontopainotus itsessään ei olisi vanhempien peruste päiväkodin valinnalle. Vanhemmat kuitenkin pitivät luontokasvatuksen merkitystä tärkeänä. Tämän perusteella luontopainotteinen päiväkotii voisi menestyä Jyväskylässä, jos sen sijainti on sopiva.</p> <p>Opinnäytetyön kirjallisessa osassa selvitetään Jyväskylän varhaiskasvatuspalveluiden tilannetta, määritellään varhaiskasvatusta sekä luonto- ja ympäristökasvatusta. Siinä kuvaillaan myös millainen meidän tuleva mahdollinen päiväkotimme olisi. Päiväkodin liiketoimintasuunnitelmassa jatkamme tätä aihetta ja pohdimme omia valmiuksiamme yrittäjyyteen.</p>		
Avainsanat (asiasanat) varhaiskasvatus, yksityinen päiväkotii, luontokasvatus, yrityksen perustaminen		
Muut tiedot		

Author(s) Laitinen, Hannele Mäntylä, Niina	Type of publication Bachelor's thesis	Date 14.03.2016 Language of publication: Finnish
	Number of pages 62	Permission for web publication: x
Title of publication "The Aarnimetsä Kindergarten" A survey on the possibility of establishing a nature-oriented, private kindergarten in Jyväskylä		
Degree programme Degree programme of Social Services		
Supervisor(s) Timo Hintikka, Vesa Kuhanen		
Assigned by -		
Abstract <p>In the background of this thesis was the authors' interest in nature and starting a kindergarten. The aim of this thesis was examine whether there was need for a small new kindergarten in Jyväskylä as well as whether its nature orientation had an impact on the families' choice of a kindergarten. This topic is of some current interest because many new kindergartens with a nature orientation have been established lately. Moreover, many studies have been conducted on the impact of nature on people's well-being.</p> <p>The thesis was implemented as a survey. A questionnaire addressed to children's parents asked about their wishes and values that influenced on choosing a kindergarten. The survey was conducted at the child health clinics of Jyväskylä during October 2015. The answers were collected in one table, and based on them it was possible to see the respondents' opinions about the need of a nature-oriented, private kindergarten.</p> <p>According to the results, Jyväskylä might need a new kindergarten. However, nature orientation as such did not seem to be a crucial factor in choosing a kindergarten. Nevertheless, the parents did consider nature education important. Based on this, it could be claimed that a nature-oriented kindergarten could thrive in Jyväskylä if it had the right location.</p> <p>The written part of the thesis deals with the state of early childhood education services in Jyväskylä as well as with the definitions of early childhood education and nature education. It also describes the prospective kindergarten and how it would work. The thesis also presents the business plan of the kindergarten and reflects on the authors' entrepreneurship skills.</p>		
Keywords/tags (subjects) early childhood education, private kindergarten, nature education, company establishment		
Miscellaneous		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Varhaiskasvatus	5
2.1	Varhaiskasvatus ja sen tavoitteet.....	5
2.2	Varhaiskasvatusta ohjaavat asiakirjat ja lait	5
2.3	Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöt	9
3	Varhaiskasvatuspalveluiden tilanne ja tarve Jyväskylässä	11
3.1	Varhaiskasvatuspalvelut.....	11
3.2	Jyväskylän varhaiskasvatuspalvelut	11
3.3	Jyväskylän yksityinen varhaiskasvatus	13
3.4	Päivähoidon haasteet.....	14
4	Luonto- ja ympäristökasvatus	16
4.1	Määritelmiä ja ajankohtaisuus	16
4.2	Tavoitteet	18
4.3	Menetelmiä ja ohjelmia	20
4.4	Luonto- ja ympäristökasvatuksen merkitys	21
5	Luontopainotteisen yksityisen päiväkodin tarvekartoitus	23
5.1	Kartoittavan tutkimuksen lähtökohdat ja tarkoitus	23
5.2	Kartoittavan tutkimuksen toteuttaminen.....	25
5.3	Kartoittavan tutkimuksen tulokset ja niiden tulkinta	26
5.3.1	Tutkimustulokset ja niiden luotettavuus.....	26
5.3.2	Tulosten tulkinta	28
6	”Aarnimetsän päiväkotinä”	30
6.1	Päiväkodin kuvaus.....	30
6.2	Toiminta-ajatus ja arvot	31
6.3	Tavoitteet	33
6.4	Varhaiskasvatuksen toteuttaminen.....	34
6.5	Yhteistyö ja kasvatuskumppanuus	36

7	“Aarnimetsän päiväkodin” liiketoimintasuunnitelma	38
7.1	Liiketoimintasuunnitelma	38
7.2	Liiketoimintasuunnitelma ja liikeidean kuvaus	38
7.3	Osaamisemme yrittäjinä	42
7.4	Palvelut, asiakkaat ja markkinat	42
7.5	Kannattavuus.....	43
8	Pohdinta	46
8.1	Opinnäytetyöprosessin pohdintaa	46
8.2	Tutkimuksen pohdintaa	47
8.3	Tulosten johtopäätökset	48
8.4	Tulosten hyödynnettävyys ja jatkokehittäminen	49
	Lähteet	52
	Liitteet	59
	Liite 1. Luontopainotteisen yksityisen päiväkodin asiakastoiveiden kartoittaminen	59
	Liite 2. Tutkimustulokset	61

Taulukot

Taulukko 1. Tutkimustuloksemme kysymyksistä 1-4.....	27
Taulukko 2. ”Aarnimetsän päiväkodin” SWOT.	39
Taulukko 3. Päiväkotimme arvioidut kuukausitulot.	44
Taulukko 4. Päiväkotimme arvioidut kuukausimenot.	45

1 Johdanto

Valitsimme opinnäytetyön aiheen liittyen luontokasvatukseen ja päiväkodin perustamiseen Jyväskylään. Olemme kiinnostuneita luonnosta ja oman luontopäiväkodin perustamisesta tulevaisuudessa. Kartoittavan tutkimuksemme tavoitteena on selvittää onko luontopainotteiselle päiväkodille tarvetta Jyväskylän kaupungin alueella ja selvittää ovatko Jyväskylän lapsiperheet kiinnostuneita siitä. Tutkimuskysymyksemme ovat: millainen tarve Jyväskylässä on uudelle pienelle päiväkodille ja millainen merkitys luontopainotuksella on päiväkodin valinnassa? Kohderyhmämme on alle yksivuotiaiden lasten vanhemmat. Toteutimme kartoittavan tutkimuksemme Jyväskylän kaupungin kahdeksassa lasten neuvolassa.

Emme löytäneet suoraan aiheesta aikaisempia tutkimuksia, mikä tekee aiheestamme tutkimisen arvoisen. Löysimme tutkimuksia liittyen luontokasvatukseen, luonnon vaikutuksiin ihmiseen ja erilaisia liiketoimintasuunnitelmia päiväkodin perustamisesta. Meillä ei ollut toimeksiantajaa opinnäytetyöllemme vaan idea aiheesta syntyi omasta mielenkiinnostamme. Työmme edesauttaa oman mahdollisen päiväkotimme perustamista tulevaisuudessa. Jyväskylän kaupunki saa kartoittavan tutkimuksemme avulla tietoa alueensa varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvien asiakkaidensa toiveista luonto- ja ympäristökasvatuksesta.

Opinnäytetyön aiheemme on ajankohtainen, sillä luonto ympäristönä vahvistaa ihmisen voimavaroja. Nykyihmiset ovat vieraantuneita luonnosta, kiireinen elämäntapa ja stressi heikentävät ihmisen jaksamista. Luonnon vaikutuksia ihmisen jaksamiseen on tutkittu ja niiden on todettu voimaannuttavan ihmistä. Stjerna-Häkämies (2015, 30.) viittaa pro gradu-työssään Evertin ym. (2011) tekemään tutkimukseen varhaislapsuudessa luontokokemusten kokemisen merkityksestä voimaantumiseen ja siten luontoystävällisten arvojen muodostumisessa sekä sillä olevan positiivisia vaikutuksia elämänlaatuun. (Stjerna-Häkämies 2015, 30.) Voimaantumisen myötä ihmisen tarkkaavaisuus lisääntyy ja stressitasot pienenevät. (Salonen 2005, 64.)

Ympäristökasvatus on ajankohtainen myös ympäristön hyvinvoinnin kannalta, sillä mitä pienempänä lapsi omaksuu luontoa kunnioittavat arvot, sen todennäköisemmin hän toteuttaa niitä myös aikuisena. Näin päiväkodin ja kasvattajien arvomaailma välittyy lapsille, joko tiedostettuna tai tiedostamatta. (Raittila 2011, 211.) Mielestämme luonto ja ihmiset eivät ole tasapainossa tällä hetkellä, vaan ihmiset kuluttavat liikaa luonnonvaroja. Salosen (2005) mukaan ihmiskunnan kehitys on tapahtunut luonnon kustannuksella, joka heikentänyt luonnon hyvinvointia. Hänen mukaansa luonnon saastumiseen ja luonnonvarojen loppumiseen ei ole vielä löydetty ratkaisua. (Salonen 2005, 35.) Tämän vuoksi haluamme tutkia luonto- ja ympäristökasvatusta ja perustaa luontopainotteisen päiväkodin.

Tässä opinnäytetyössä kartoitimme asiakaskuntaa mahdolliselle tulevalle päiväkodillemme. Uskomme, että yhä useammat perheet tulevat jatkossa käyttämään varhaiskasvatuksen palveluita, varsinkin päiväkoteja. Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa - Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista – julkaisussa tekijät viittaavat Säckisen ja Kuoppalan (2012) tietoihin lasten päivähoidon yleisyydestä Suomessa. Heidän mukaansa vuonna 2011 viisivuotuisista lapsista 78 prosenttia ja kaksivuotiaista lapsista 52 prosenttia oli päivähoidossa. Nuoremmat lapset sen sijaan olivat pääsääntöisesti kotona. Työvoiman tarve varhaiskasvatuksessa on viime vuosikymmenten aikana lisääntynyt kasvaneiden lapsimäärien vuoksi. (Karila, Harju-Luukkainen, Juntunen, Kainulainen, Kaulio-Kuikka, Mattila, Rantala, Ropponen, Rouhiainen-Valo, Sirén-Aura, Goman, Mustonen, & Smeds-Nylund 2013, 17.)

2 Varhaiskasvatus

Tässä luvussa avaamme varhaiskasvatuksen määritelmän sekä varhaiskasvatuksen perusteissa määritetyt tavoitteet siihen. Kerromme myös varhaiskasvatuslaista ja sen tärkeimmistä uudistuksista. Selitämme varhaiskasvatuksen eri toimintaympäristöt.

2.1 Varhaiskasvatus ja sen tavoitteet

Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, joka tapahtuu lapsen kodin ja päiväkodin yhteistyönä, kasvatuskumppanuutta noudattaen. Lapsen kokonaisvaltainen kasvu, kehitys ja oppiminen ovat varhaiskasvatuksen tavoitteena. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa asetetaan varhaiskasvatuksen tavoitteet, jotka ovat lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen. ”*Varhaiskasvatuksen keskeisimmät periaatteet ovat lapsen oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin, turvattuun kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen, turvattuun ja terveelliseen ympäristöön, jossa voi leikkiä ja toimia monipuolisesti, tulla ymmärretyksi ja kuulluksi ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti, saada tarvitsemaansa erityistä tukea sekä omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon tai katsomukseen.*” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11–12.)

2.2 Varhaiskasvatusta ohjaavat asiakirjat ja lait

Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet pohjautuvat varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin linjauksiin, jotka valtioneuvosto hyväksyi 28.2.2002. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteina on varhaiskasvatuksen tasavertainen toteuttaminen koko Suomessa, sen sisällön kehittäminen ja yhteneväinen laadunvalvonta siihen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7-9.) Tavoitteena on myös kasvatusta henkilöstön osaamista ja lasten vanhempien osallisuuden lisäämistä varhaiskasvatuspalveluissa sekä lisätä yhteistyötä lapsen elämäntilanteeseen kuuluvien eri toimijoiden kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta kunnat tekevät omat

varhaiskasvatussuunnitelmansa. Sen pohjalta jokainen päiväkotikunnassa tekee päiväkodin oman varhaiskasvatussuunnitelmansa. Jokaiselle lapselle tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelmansa päiväkodin suunnitelmaa noudattaen. Myös perhepäivähoidossa oleville lapsille tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatussuunnitelmasta puhutaan nimellä Vasu. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7-9.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistaminen on tällä hetkellä opetushallituksen valmistelussa, ainakin vielä siitä käytetään nimeä VASU2017. Tämä noudattaa 1.8.2015 voimaan tullutta varhaiskasvatustalakeia. Uusi varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirja pitäisi tulla voimaan lokakuussa 2016. Tavoitteena on, että sen mukaan tehdyt kunnalliset varhaiskasvatussuunnitelmat tulevat voimaan elokuun alussa 2017. (Opetushallitus (OPH) n.d.: VASU2017.)

Esiopetuksen opetussuunnitelma

Esiopetuksen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuslakiin ja -asetukseen sekä esiopetuksen tavoitteita määrittävään valtioneuvoston asetukseen. Esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteena on yhdenvertainen ja laadukas esiopetus koko Suomessa. Esiopetuksen opetussuunnitelma sisältää esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt, yhteistyön lapsen huoltajien ja henkilöstön välillä sekä oppilashuollon toteuttamisen. Esiopetuksessa yhdistyvät kasvatust ja opetus. Opetussuunnitelman tasot ovat kansallinen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, joiden pohjalta opetuksen järjestäjä laatii yksikkökohtaiset esiopetuksen opetussuunnitelmat. Nämä voidaan myös tehdä yhteistyössä muiden esiopetusta järjestävien yksiköiden kanssa. Jokainen yksikkö huolehtii esiopetuksen arvioinnista ja siten pyrkii parantamaan laatua sekä oppimisen edellytyksiä. (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. 2015, 8-10.) Uuden opetussuunnitelman eli OPS 2016:n tavoitteena on kehittää kasvatustyötä, parantaa oppimisen edellytyksiä ja kestävämmälle tulevaisuudelle. Paikallisten opetussuunnitelmien pitäisi olla valmiita ja hyväksytyt elokuun alussa 2016. (Opetushallitus (OPH) 2015.)

Lapsen oikeuksien sopimus

YK:n lapsen oikeuksien sopimus on lähtökohta varhaiskasvatussuunnitelmien perusteille sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteille. Lasten oikeuksien sopimuksen tavoitteena on kasvattaa lapsista suvaitsevaisia ja tasa-arvoisia, rauhaa kunnioitava ja ymmärtäväisiä ihmisiä. (Eerola-Pennanen 2011, 233–234.) Lastenoikeuksien sopimuksen mukaan sen neljä yleisintä periaatteita ovat syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen ja lapsen oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lasten näkemysten kunnioittaminen. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989, 7-8, 11.)

Varhaiskasvatustilaki

Varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirtyivät sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön vuoden 2013 alussa. Varhaiskasvatustilain mukaan Opetushallituksesta (OPH) tuli varhaiskasvatuksen asiantuntijavirasto. Sen tehtäväksi siirtyi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden laadinta, varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä varhaiskasvatuksen järjestämisen seuranta Suomessa. Elokuussa 2015 tuli voimaan varhaiskasvatustilaki ja sen myötä tuli voimaan lakiuudistuksen ensimmäinen vaihe. Ensimmäisessä vaiheessa lain nimi muuttui päivähoitolaista varhaiskasvatustilaksi ja samalla laissa määritellään ensimmäistä kertaa käsite varhaiskasvatus. (L 19.1.1973/36; Mahkonen 2015, 11, 44–52; Opetushallitus n.d.: Varhaiskasvatus; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, 1-4.)

Lain tärkeimpiä muutoksia ovat päiväkotien lapsiryhmien kokojen suurentaminen ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen. Uudistuksen myötä varhaiskasvattajalla saa olla yli kolmevuotiaita kokopäiväisessä hoidossa olevia lapsia enintään kahdeksan ja alle kolmenvuoden ikäisiä saa olla enintään neljä lasta. (A 16.3.1973/239, § 6.) Subjektiivista päivähoito-oikeutta ei varhaiskasvatustilassa enää sanatarkasti mainita, vaan se sisältyy tekstiin kohdissa 11 § ja 11a §. Nämä siis tarkoittavat sitä, että lapsen toisen vanhemman ollessa kotona, lapsella on oikeus puolipäiväiseen päivähoitoon. Ennen lapsella oli oikeus kokopäivähoitoon. (Mahkonen 2015, 241–242, 272–273 Liite.) Muita tärkeitä uudistuksia lain sisällössä ovat jokaiselle lapselle laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu) sekä velvoittava esiope-

tustoiminta. Vasuun tulee uuden lain myötä kirjata lapsen omat toiveet ja mielipiteet. (L 19.1.1973/36; Mahkonen 2015, 11, 44–52; Opetushallitus n.d.: Varhaiskasvatus; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, 1-4.)

Osallisuus ja vaikuttaminen ovat tärkeitä teemoja, lapsella ja hänen vanhemmallaan on oikeus vaikuttaa varhaiskasvatukseen sisältöön. Laki määrittelee lapsiryhmän kokoa siten, että lapsiryhmässä ei voi olla enemmän lapsia kuin on suunniteltu ja pape-reihin kirjattu. Henkilökuntamitoitusta on laissa tarkennettu; sijainen on hankittava tarpeen ilmetessä. Laki määrittää varhaiskasvatusympäristön, joka on terveellinen, turvallinen, kehittävä, eri-ikäisille soveltuva ja tukee lapsen oppimista. Lain myötä uudistusta tuli ruokailun järjestämiseen; ruoan tulee olla terveellistä ja tarkoituksenmukaista sekä ravitsemussuosituksia noudattavaa. Lisäksi ruokaa tulee tarjoilla riittä-vän usein. Uusi laki korostaa varhaiskasvatuksen arviointia, johon on oikeus lapsilla ja heidän vanhemmillaan. Arvioinnin pitää olla suunnitelmallista ja tavoitteellista, jatku-vaa ja jonka tulokset kirjataan ylös ja julkistetaan. (L 19.1.1973/36; Mahkonen 2015, 11, 44–52; Opetushallitus n.d.: Varhaiskasvatus; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, 1-4.)

Tulevan päiväkotimme tärkeimmät lait, asetukset ja asiakirjat

Seuraavaksi kerromme mielestämme mahdollisen päiväkotimme perustamisen ja sen toiminnan kannalta tärkeimmät lait. Keskeisimmät lait koskien varhaiskasvatusta ja sen järjestämistä ovat varhaiskasvatuslaki ja asetus lasten päivähoidosta. Esiopetusta määrittää puolestaan perusopetuslaki ja perusopetusasetus, sillä esiopetus kuuluu nykyään perusopetuksen piiriin. Asiakkaan kohtaamiseen, oikeuksiin ja hänen asioi-densa hoitamiseen päiväkodissa liittyvät lait ovat sosiaalihuoltolaki, laki sosiaalihuol-lon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmak-suista, laki toimeentulotuesta, asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, lastensuojelulaki ja Suomen perustuslaki. Päiväkodin henkilökunnan ammatillisia pä-tevyyyksiä ja vaatimuksia määrittävät asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuus-vaatimuksista, valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kel-poisuusvaatimuksista, laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä, laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. (Opetushalli-tus n.d.: Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö.)

Yksityisinä palveluntuottajina me vastaamme päiväkotimme toiminnasta ja saamme itse määritellä päivähoitomaksun suuruuden. Kunta valvoo ja hyväksyy meidän toimintaamme. (Virsta n.d.: Yksityisen päivähoitopalvelun perustaminen.) Meidän pitää hakea lupa päiväkodin perustamiselle kunnalta, eli Jyväskylän varhaiskasvatuspalveluiden palvelujohtajalta. Meidän tulee tehdä aluehallintovirastolle ilmoitus päiväkotitoiminnan aloittamisesta. (Aluehallintovirasto 2015: Varhaiskasvatus.)

Omavalvontasuunnitelma tarkoittaa asiakirjakokonaisuutta, josta selviää kaikki ne toimenpiteet, joilla päiväkotipalvelun tuottajat valvovat työnsä laatua, arvioivat toimintaansa ja kehittävät sitä eteenpäin. Palveluntuottajalla tulee olla lain velvoittama pätevyys ja osaaminen arvioida miten säästönmukaisuus varmistetaan. (Valvira 2015: Omavalvontasuunnitelma.) Omavalvontasuunnitelma sisältää seuraavat asiakirjat: Varhaiskasvatuksen palvelusetelin sääntökirja, Varhaiskasvatussuunnitelma, Turvallisuussuunnitelma, Perehdyttämiskansio, Koulutussuunnitelma, Keittiön omavalvontasuunnitelma, Kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma, Lääkehoitosuunnitelma, Palotarkastuspöytäkirja ja Terveystarkastuspöytäkirja sekä Yksityisen päiväkodin toiminnan tarkastus. (Auralan päiväkodin omavalvontasuunnitelma 2013, 12.)

2.3 Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöt

Lapselle turvallinen ympäristö koostuu fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalisesta, toiminnallisesta ja pedagogisesta sekä kulttuurisesta ympäristöstä. Fyysinen ympäristö tarkoittaa niitä alueita, joissa lapsi kasvaa, esimerkiksi päiväkotirakennus ja sen piha. Fyysisen ympäristön pitää olla lapselle turvallinen, toimiva ja muunneltava. Toiminnallinen ympäristö kiinnittää huomiota fyysisen ympäristön aistiärsykkeiden määrään, kuten melutasoon huoneessa. Psyykinen ympäristö koostuu niistä seikoista, jotka luovat ilmapiirin. Näitä seikkoja ovat kasvattajan asenne lapsia kohtaan ja vuorovaikutustaidot, eli kasvattajan kyky mentalisaatioon. Hyvässä mentalisaatiossa kasvattaja pystyy havainnoimaan ja pohtimaan syitä lapsen käyttäytymisen takana. (Koi-vunen 2009, 179–189; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 17–18; Viinikka 2014, 28.)

Sosiaaliseen ympäristöön kuuluvat ryhmän toiminta ja ryhmädynamiikka, eli kaikki se, mitä he tekevät yhdessä päivän aikana. Pedagoginen eli oppimisympäristö koostuu kasvattajan näkemyksestä lapsen oppimistapaan ja kasvattajan roolista siinä. Pedagogisessa ympäristössä tärkeää on toiminnan suunnittelu ja sen tavoitteellisuus. Kasvattajan tulee huomioida jokaisen lapsen ominainen tapa oppia ja ottaa huomioon myös lapsen mahdolliset erityisen tuen tarpeet. Pedagogiseen varhaiskasvatuksen toimintaympäristöön kuuluu myös kasvattajan läsnäolo suhteessa lapsiryhmän kokoon ja tarpeisiin. (Koivunen 2009, 179–186; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 17–18; Viinikka 2014, 28.)

Kulttuurisessa toimintaympäristössä korostuvat jokaisen perheen oma sisäinen toimintakulttuuri ja jokaisen lapsen synnyinmaan kulttuuri. Kasvattajan tulee perehtyä näihin juttelemalla vanhempien kanssa heidän toimintatavoistaan. Kasvattajan tulee lisäksi antaa eri kulttuureille tilaa ja mahdollistaa lasten tarpeiden huomioiminen. Hyvä päiväkotiympäristö siis antaa lapselle mahdollisuudet toimia hänelle ominaisten tapojen mukaan sekä tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen. (Koivunen 2009, 179–186; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 17–18; Viinikka 2014, 28.)

3 Varhaiskasvatuspalveluiden tilanne ja tarve Jyväskylässä

Kerromme tässä luvussa varhaiskasvatuksen nykytilasta Suomessa ja Jyväskylän varhaiskasvatuksen palvelurakenteesta. Avaamme viimeisten tilastojen pohjalta niitä lukuja, jotka kertovat kuinka paljon lapsia oli päivähoidon piirissä vuonna 2013. Selvitämme varhaiskasvatuksen toteutumisesta yksityisellä sektorilla valtakunnallisella ja Jyväskylän tasoilla sekä omasta näkökulmastamme. Käymme lisäksi SOTE-ennakoinnin mukaan päivähoitoon liittyviä haasteita ja peilaamme niitä omiin käsityksiimme varhaiskasvatuksessa.

3.1 Varhaiskasvatuspalvelut

Suomessa oli vuonna 2013 päivähoitossa lapsia 228 981. Näistä kunnallisessa päivähoitossa oli 211 541 lasta eli suurin osa. Suomessa 1-6-vuotiaista lapsista 62 prosenttia oli päivähoidon piirissä. Alueelliset erot vaihtelevat Pohjois-Pohjanmaan 48 prosentista Ahvenanmaan 79 prosenttiin. Keski-Suomessa vastaava luku on 49 prosenttia. (Säkkinen & Kuoppala 2014, 3-10.) Nykyinen Sipilän hallitus (2015) leikkaa varhaiskasvatuksesta varoja tiukan taloudellisen tilanteen vuoksi. Eräänä keinona hallitusohjelman (Ratkaisujen Suomi 2015, 16 Liite 6.) mukaan on ryhmäkokojen kasvattaminen lasten päivähoitosta 21 lapsesta 24:ään. Tällä on Anni-Maija Blomqvistin ja Eeva-Leena Onnismaan mukaan varhaiskasvatuksen laatua heikentävä vaikutus. Heidän mukaansa lapsen pitäisi saada olla turvallisesti hyvin ohjatussa ryhmässä ja tämä ei toteudu, jos lapsia on paljon ryhmässä. (Vatanen 2015.)

3.2 Jyväskylän varhaiskasvatuspalvelut

Jyväskylän varhaiskasvatuspalvelut kuuluvat sivistyslautakunnan alaisuudessa olevan kasvun ja oppimisen palveluihin. Jyväskylän kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden tehtävänä on huolehtia lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta monipuolisten palveluiden avulla. (Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelma 2014, 5.)

Jyväskylän varhaiskasvatuspalvelut jaetaan kunnallisiin ja yksityisiin palveluihin. Kunnallisiin varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat päiväkodit, perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito, vuorohoito, avoimet varhaiskasvatuspalvelut kuten lasten- ja perhekerhot, perhekahvilat ja esiopetus. Yksityisiin varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat yksityiset päiväkodit, yksityinen perhepäivähoito sekä yksityinen ryhmäperhepäivähoito. Varhaiskasvatuksen palvelukeskus huolehtii Jyväskylän varhaiskasvatuspalveluiden palveluohjauksesta. Sen tehtävänä on myös yksityisen päivähoidon palvelurahan myöntäminen, maksaminen sekä yksityisen päivähoidon valvonta. (Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelma 2014, 5-7.) Jyväskylän kaupunki tukee ja valvoo yksityisen päivähoidon järjestämistä. Yksityiset päiväkodit noudattavat Jyväskylän varhaiskasvatuksen yhteisiä periaatteita, säädöksiä ja ohjaavia asiakirjoja. Niiden toimintaa valvoo ja ohjaa Aluehallintovirasto.

Vanhempien valitessa lapselleen hoitopaikan yksityisestä päiväkodista, he voivat kuluksen kattamiseksi hakea kaupungilta tukea. Tuen muotona on silloin yksityisen päivähoidon palveluseteli. Palveluseteli kattaa päivähoitomaksun, jonka jälkeen vanhemmille jää maksettavaksi omavastuu, jonka osuus Jyväskylässä vaihtelee 286–340 euron välillä. Tuki on lapsikohtainen, eikä samaan aikaan voi saada yksityisen hoidon tai kodinhoidon tukea. Tuen myöntää Jyväskylän kaupungin Varhaiskasvatuksen palvelukeskus. Jyväskylän kaupunki noudattaa palvelusetelin myöntämisessä yleisiä periaatteita, jotka perustuvat lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. (Jyväskylän kaupunki 2015, Päivähoito ja esiopetus; Jyväskylän kaupunki 2015, Päivähoito ja esiopetus: Yksityiseen päivähoitoon hakeminen.)

1.8.2015 voimaan tullut varhaiskasvatuslaki määrittä suuremmat lapsiryhmät päiväkodissa sekä pienensi subjektiivista päivähoito-oikeutta. Kunnat saivat itse päättää, ottavatko he näitä uudistuksia käyttöön vai ei. Jyväskylän kaupunginvaltuusto päätti 30.11.2015 ottavansa molemmat muutokset sellaisenaan käyttöön. Jyväskylässä lapsiryhmäkoot kasvavat ja subjektiivisen päivähoidon rajausta tarkoittaa sitä, että toisen vanhemmista ollessa kotona, saa lapsi olla päiväkodissa enintään 20 tuntia viikossa, kun aiemmin lapsi sai olla kokopäiväisesti hoidossa. Muutokset tulevat voimaan vuonna 2016. (Ratschinskij 2015.)

3.3 Jyväskylän yksityinen varhaiskasvatus

Ensimmäinen yksityinen lastentarha perustettiin vuonna 1863 Jyväskylään esikuvaan saksalaiset lastentarhat. 1800-luvulla lastentarhat toimivat yksityisen ja kolmannen sektorin, kuten hyväntekeväisyysjärjestöjen alaisuudessa. 1930-luvulla kunnallistaminen siirsi lastentarhat kuntien omistukseen. Suomeen on yksityisiä päiväkoteja perustettu laajemmin 1990-luvun puolivälistä lähtien. Nykyään kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatussektori toimivat rinnakkain. (Rissanen & Sinkkonen 2004, 26–27.) Vuonna 2013 yksityisiä päiväkoteja oli Suomessa 700. Saman vuonna Suomen yksityisen päivähoiton piirissä olevia lapsia 17 440 lasta, joista yksityisissä päiväkodeissa noin 8700 lasta. Heistä alle kolmevuotiaita oli 2200. (Lahtinen & Selkee 2014, 25–30; Säkkinen & Kuoppala 2014, 3.)

Jyväskylässä tyypillistä yksityisille päiväkodeille on niiden pienuus ja pienryhmätöiminta. Monilla niistä on erilaisia painotuksia, kuten musiikki, taide, luontokasvatus, englanninkielinen opetus sekä uskonnollinen painotus (katolilainen ja kristillinen kasvatus). Joissakin päiväkodeista on oma keittiö ja se tarjoaa lapsille lähiruokaa. Osa päiväkotien palvelutuottajista on yhdistyksiä. Myös pedagogiikassa on eroja, tästä hyvänä esimerkkinä ovat Steiner -päiväkodit. Yhdessä päiväkodissa on päiväkotikoira, joka opettaa lapsille vastuuta.

Tällä hetkellä Jyväskylän kaupungin alueella on 28 yksityistä päiväkotia. (Klemmari 2015: Päivähoidon palveluseteli, päiväkodit.) Näistä suurin on Aarresaari-ketju. Se on perustettu 1995 ja tällä hetkellä sillä on Jyväskylässä yhdeksän päiväkotia. 1.1.2015 se liittyi Touhulan Liikuntapäiväkodit ketjuun. Aarresaari päiväkodit ovat erikoistuneet seikkailuun, musiikkiin ja liikuntaan. (Aarresaari Päiväkodit 2015.) Toinen suuri ketju Jyväskylässä on Jyvässeudun Hoivapalvelut Oy:n alaisuudessa toimiva Tähtipäiväkodit. Sillä on Jyvässeudulla yhteensä seitsemän päiväkotia. Ne ovat erikokoisia ja toimivat erilaisin painotuksin. (Jyvässeudun hoivapalvelut 2015.) Jyväskylässä toimivalla yksityisellä päiväkodilla Tenavat Myötätuulessa on 2010 myönnetty Vihreä Lippu -sertifikaatti. Päiväkoti painottuu kodinomaisuuteen musiikkiin ja luontoelä-

myksiin. (Tenavat Myötätuulessa n.d.) Emme löytäneet Jyväskylän alueelta varsinaisia luonto- ja ympäristöpainotteisia päiväkotia, luonto kuitenkin näkyi päiväkotien arvoissa.

Varhaiskasvatuslain muutokset vaikuttavat Jyväskylän varhaiskasvatuspalveluihin päiväkodin lapsiryhmien kokojen ja subjektiiviseen päivähoito-oikeuden osalta. Ryhmäkokojen kasvaessa, saattavat vanhemmat haluta siirtää lapsensa kunnallisesta päivähoitosta niihin yksityisiin päiväkoteihin, jotka noudattavat pienten lapsiryhmien periaatetta. Meidän mielestämme tämä voi jopa parantaa yksityisten päiväkotien asemaa Jyväskylän varhaiskasvatuspalveluissa. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen taas heikentää yksityisten päiväkotien asemaa. Silloin ne lapset, joiden toinen vanhempi on kotona hoitamassa nuorempaa sisarusta, häviävät varhaiskasvatuspalveluiden piiristä. Tämä koskee varsinkin yksityisiä päiväkotia, koska suurin osa lapsista on kunnallisen hoidon piirissä. Lakimuutoksen jälkeen vanhemmat, joista toinen on kotona, eivät saa palvelusetelipäätöstä kunnalta, jotta he voisivat viedä lapsensa yksityisiin päiväkoteihin. Yksityisissä on useammin vapaita hoitopaikkoja kuin kunnan päiväkodeissa. (Toivonen 2015.)

3.4 Päivähoidon haasteet

SOTE -ennakoinnin mukaan tulevaisuudessa varhaiskasvatuksen haasteita ovat varhainen puuttuminen, lapsen maailman laajeneminen teknologian ja viestintävälineiden kehittymisen myötä sekä monikulttuurisuus. Teos on kirjoitettu vuonna 2011 silloisen käsityksen mukaan ja tutkimustulosten valossa tulevaisuuden näkökulmasta. (Vesterinen 2011, 121–126.) Mielestämme aiheet ovat nykyisinkin ajankohtaisia ja niitä olisi hyvä pohtia. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten on mielestämme haastava havainnoida lapsen käytöksestä sitä, milloin tarvitaan varhaista puuttumista ja milloin lapsi oireilee esimerkiksi väsymyksen vuoksi. Olemme havainneet, että lapsesta puhutaan erilaisten diagnoosien kautta, vaikka lapsella ei olisikaan todettu sairautta. Esimerkiksi vilkkaasta lapsesta puhutaan usein ADHD-lapsena. Meidän mielestämme lapsi tulisi kohdata ensisijaisesti lapsena, eikä diagnoosina.

Vastaavasti Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa - Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista -julkaisussa tekijät nostavat nykyajan varhaiskasvatukseen vaikuttaviksi tekijöiksi muun muassa perhemuotojen ja -kokojen muutokset sekä kansainvälisyyden sekä monikulttuurisuuden. Heidän mukaansa myös osallisuuden ja elinikäisen oppimisen arvostus näkyvät varhaiskasvatuksessa. Julkaisun mukaan varhaiskasvatuspalveluiden siirtyminen opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen pyrkii yhdistämään sen osaksi koulutus- ja kasvatusjärjestelmää. (Karila ym. 2013, 15–16.) Varhaiskasvatuksen käsikirjassa viitataan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen, jossa lapsen oikeudeksi on määritelty olla tulematta syrjityksi. Monikulttuurisuus on lapsen oikeus, sillä lapsella on oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, arvoihin sekä identiteettiin. (Eerola-Pennanen 2011, 233.)

Mielestämme suvaitsevuus on päivähoidossa tärkeää. Suvaitsevaisuus mielestämme tarkoittaa erilaisuuden hyväksymistä ja yhdessä toimimista. Uskomme, että varhaislapsuudessa luodaan pohja monikulttuurisuuden ymmärtämiselle ja hyväksymiselle. Näkemyksemme mukaan perheinstituutioiden muutos näkyy päiväkodissa perheiden hajoamisena ja erilaisina perhekokoina. Lapsella saattaa olla monia koteja ja paljon aikuisia ympärillään uusioperheiden myötä, mutta hänellä saattaa olla vain yksi turvallinen aikuinen, joka huolehtii hänestä. Välillä lapsi saattaa jäädä hyvin yksin oman yksinäisyytensä kanssa. Kansainvälisyys näkyy nykypäiväkodissa normina, kun verrataan meidän omiin lapsuuden kokemuksiin, jolloin sitä ei näkynyt ollenkaan. Kansainvälisyys näkyy mielestämme päiväkodissa sekä lapsissa että työntekijöissä.

Meidän mukaan teknologian ja viestintävälineiden kehittämisessä on sekä hyviä että huonoja puolia lapsen kehitykselle. Haittoina näemme tiedon helppouden, lapsi pääsee helposti käsiksi tietoihin, kuviin ja uutisiin, joita hän ei ikänsä ja kehitystasonsa takia pysty ymmärtämään. Mielestämme nämä ahdistavat lasta, sillä hän ei pysty käsittelemään niitä. Mielestämme teknologiavälineiden kehittämisestä on hyötyä niiden monipuolisessa hyödynnettävyydessä lasten kanssa, esimerkiksi erilaisten oppimista tukevien sovellusten avulla voidaan tukea lapsen kehitystä. Ajatteleminen, että varsinkin erityisryhmien kohdalla teknologialla on suuri merkitys osallisuuden mahdollistamisessa.

4 Luonto- ja ympäristökasvatus

Perustelemme luonto- ja ympäristökasvatuksen tärkeyttä ja ajankohtaisuutta sekä siihen liittyviä yleisiä käsitteitä ja määritelmiä. Kerromme myös luonto- ja ympäristökasvatukseen liittyvät tavoitteet YK:n ympäristökonferenssin mukaan sekä varhaiskasvatuksen perusteiden että esiopetuksen opetussuunnitelman näkökulmasta. Esitelmämme luonto- ja ympäristökasvatuksesta mahdollisen tulevan päiväkotimme kannalta oleellisia menetelmiä ja kerromme yleisesti luonnon vaikutuksista ihmisen hyvinvointiin.

4.1 Määritelmiä ja ajankohtaisuus

Luonto- ja ympäristökasvatuksen määritelmiä

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellään luonnontieteellinen ja historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio, joissa käsitellään ympäristökasvatukseen liittyviä teemoja. Havainnointi, tutkiminen ja kokeileminen ovat keinoja luonnon ilmiöiden tarkasteluun, jonka myötä lapsi alkaa ymmärtää syy-seuraussuhteita. Ympäristökasvatukseen kuuluu ymmärrys ajasta ja ihmisistä, mikä toteutuu historiallis-yhteiskunnallisessa orientaatioissa. Esteettisen orientaation mukaan lapsi arvostaa esteettisyyttä ja iloa ja hänen arvostuksensa kauneuteen alkaa hahmottua. Lapsen kasvu ihmisyyteen alkaa ja hän alkaa muodostaa erilaisia asenteita. Eettisessä orientaatioissa lapsi miettii arvoja, eli oikeaa ja väärää sekä hyvän ja pahan olemassaoloa. Lapsi tarvitsee turvallisen paikan, jossa voi kokea eri tunteita. Arvot ja esteettisyys tukevat luonto- ja ympäristökasvatuksen tavoitteita. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 28–29.)

Ympäristökasvatuksen lähtökohtana esiopetussuunnitelman perusteissa on luonnon eri ilmiöiden tutkiminen. Ympäristökasvatusta toteutetaan päiväkodin arjessa havainnoimalla ja tutkimalla eläimiä, kasveja ja erilaisia luonnonilmiöitä. Havainnoinnin avulla lapsen luontotuntemus lisääntyy ja sen avulla voidaan harjoitella erilaisten asioiden ja ilmiöiden luokittelua sekä niistä keskustelua. Lapset oppivat pohtimaan

luonnon avulla erilaisia syy-seuraussuhteita. Ympäristökasvatukseen kuuluu myös kestävän kehityksen ja luonnonsuojelun pohtiminen ja toteuttaminen. Esiopetus-suunnitelman perusteissa ympäristökasvatus on mukana koko asiakirjan eri osa-alueilla, sillä ympäristökasvatus on monialainen osa varhaiskasvatusta ja lasten arkea. (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 2015, 37.)

Green Care tarkoittaa ihmisen hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistämistä luonnon ja maaseutu ympäristön keinoin. Luontokasvatus tarkoittaa kasvatusta, joka tukee lapsen luontosuhdetta ja luonnon tuntemusta. Se toteutuu elämysten ja kokemusten avulla, korostaen ympäristövastuullisia arvoja pääsääntöisesti luonnossa liikkuen. Ympäristökasvatus tarkoittaa kasvatusta, jonka tarkoituksena on lisätä ihmisten ympäristömyönteisiä asenteita ja saada heidät huomaamaan riippuvuutensa suhteessa ympäristöönsä. Kestävä kehitys tarkoittaa sitä, että nykyihmiset huolehtivat luonnon ja sen varojen riittävydestä vielä seuraavillekin sukupolville. Kestävän kehityksen näkökulmia ovat ekologinen, kulttuurinen, sosiaalinen sekä taloudellinen osa-alue. Luontokasvatuksen tehtävänä on lisätä lapsen ympäristöherkkyyttä, luontosuhdetta sekä luonnontuntemusta. Luontokasvatus tarkoittaa tiedon, elämyksen ja kokemuksen kokonaisuutta. (Green Care Finland n.d.; Rakkaalla lapsella on monta nimeä 2008, 8; Parikka-Nihti & Suomela 2014, 20; Parikka-Nihti n.d., 12; Sunikka, Luomi, Lembidakis, Markkula & Rantalainen 2010, 4.)

Luonto- ja ympäristökasvatuksen ajankohtaisuus

Luonto- ja ympäristökasvatus ovat tällä hetkellä hyvin ajankohtaista. Asia on ollut monessa mediassa esillä viimeaikoina. Talentian Varhaiskasvatuksen ammattilaisille tarkoitettu Kasvu-lehti julkaisi artikkelin Case Forest -pedagogiikasta ja Suomen lastenhoitoalan liiton jäsenlehti Slalli julkaisi artikkelin Luonnossa Kotonaan -menetelmästä. Luonto ympäristönä tukee lapsen luontaista tapaa toimia ja oppia asioita. Luonto- ja ympäristökasvatuksen avulla lapsi oppii arvostamaan luontoa ja hänestä kasvaa ympäristötietoinen kansalainen. Nykyään halutaan painottaa myös rauhoittumisen tärkeyttä varhaiskasvatuksessa. (Kettunen 2015, 6-10; Könönen & Suomen Latu 2015, 18-19.) Luontokasvatuksesta on myös tehty opinnäytetöitä. Esimerkiksi Laaksonen (2014) pohtii työssään ”Ympäristökasvatus osana varhaiskasvatusta – Päi-

väkoti Omppulan ympäristökasvatusopas” ympäristön ja ympäristökasvatuksen merkitystä lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. (Laaksonen 2014, 1-2.) Luonnon hyvinvointivaikutuksista ja luonnossa olemisen merkityksestä jaksamiseen on kirjoittanut Leinonen (2015). Hänen mukaansa elpyminen on tärkeää. Elpymiseen kuuluu voimaantumista, rauhoittumista sekä virkistymistä. (Leinonen 2015, 13–15.)

Nyky-yhteiskunnan elämäntapa kuorimittaa maapallon hyvinvointia ja heikentää luonnonvaroja. Ihmiset voivat omilla valinnoillaan vaikuttaa maapallon hyvinvointiin. Nykyinen kehitys on kulkenut eteenpäin luonnon kustannuksella. Se on aiheuttanut ilmastonmuutosta ja luonnon saastumista. Tämä on yhteiskunnallinen ilmiö, sillä se on entisestään heikentänyt köyhien maiden ihmisten asemaa ja elämää. Tulevat sukupolvet pystyvät nauttimaan hyvinvoivasta luonnosta, riippuen siitä, millaisia valintoja nykyihmiset tekevät. Nykyihmiset ovat vieraantuneet luonnosta, mutta on mahdollista myös elää sopusoinnussa sen kanssa. Kaupunkiympäristössä ihminen joutuu olemaan jatkuvasti valppaana ja aistit hereillä, mikä kuormittaa ihmisen hyvinvointia. Luonnossa ihmiset voivat rauhoittua, sillä luonnon oma rytmi on rauhallinen. Tämän vuoksi on tärkeää opettaa lapsille luonnon kunnioittamista pienestä pitäen. (Arvonen 2015, 17–18; Salonen 2005, 35–36; Suosalo, Tavasti, Van de Kreete, Lehti & Vannucchi 2008, 11.)

4.2 Tavoitteet

Yleiset tavoitteet

Tbilisissä vuonna 1977 järjestetyssä YK:n ympäristökonferenssissa määriteltiin ympäristökasvatuksen kolme päätavoitetta. Ensimmäinen tavoite on lisätä ihmisten tietoisuutta eri tekijöiden riippuvuudesta toisiinsa nähden kaupunki- ja maalaisympäristössä. Nämä ovat taloudelliset, sosiaaliset, poliittiset ja ekologiset tekijät. Toinen tavoite on antaa jokaiselle ihmiselle sellaiset tiedot, taidot, sitoutumiset, arvot ja asenteet, jotta hän voi suojella ja kehittää ympäristöään. Kolmantena tavoitteena on luoda yksilölle, ryhmälle ja koko yhteiskunnalle uusia toimintamalleja liittyen ympäristöön. (UNESCO 1977, 26.)

Cantell ja Koskinen (2004) avaavat tarkemmin nämä tavoitteet ympäristökasvatukselle yksilön ja ryhmän näkökulmasta. Ympäristökasvatuksen tavoitteet tiivistetysti ovat tietoisuus, tieto, asenteet, taidot ja osallistuminen. Tietoisuuden lisääminen auttaa ihmisiä ymmärtämään luontoa ja havainnoimaan sen ongelmia. Tieto ympäristöstä välittyy kokemusten ja elämysten avulla syventäen ihmisen ymmärrystä. Ihmisten asenteilla ja arvoilla ympäristöään kohtaan on suuri merkitys luonnon suojelemissa, samoin kuin motivoinnilla ja osallistumisella. Ympäristöongelmien ratkaisemiseksi ihminen tarvitsee erilaisia taitoja, joita hän saa ympäristökasvatuksen avulla. Ihmisille on tärkeää saada osallistua ympäristöongelmien ratkaisemiseen, sillä se luo aktiivista ja vastuullista työskentelyä. (Cantell & Koskinen 2004, 60.)

Koskisen (2004) mukaan ympäristökasvatuksen tavoitteena on osallisuus. Hänen teoriassaan osallistavan ympäristökasvatuksen mallissa hän painottaa osallisuuden, yhteiskunnallisen ulottuvuuden sekä voimaantumisen merkitystä. Hänen mukaansa ympäristökasvatuksessa tärkein tavoite on ympäristövastuullisuuden lisääminen ihmisille. Osallisuus korostaa ihmisten omien tunteiden ja arvojen merkitystä, jolloin he myös sitoutuvat toimintaan paremmin. Ihmisellä on tarve kuulua sekä yhteiskuntaan että luontoon, ja osallistavan ympäristökasvatuksen mukaan tämä ristiriita pyritään saamaan tasapainoon. (Cantell & Koskinen 2004, 65–67.)

Varhaiskasvatuksen luonto- ja ympäristökasvatuksen tavoitteet

Varhaiskasvatuksen käsikirjassa Raittila (2011) asettaa ympäristökasvatuksen päätaavoitteeksi lapsen kasvattamisen ympäristötietoiseksi. Tähän tavoitteeseen päästään päiväkodin arjen toimintojen myötä. Lasten ympäristökasvatuksen tulisi olla lapselle mielenkiintoista, hauskaa ja iloa tuottavaa, eikä vain velvoitteita ja kieltoa. (Raittila 2011, 208–210.) Varhaiskasvatuksen käsikirja kokoaa Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa olevat ympäristökasvatukseen liittyvät tavoitteet seuraavanlaisesti: *”lapsi oppii ymmärtämään ja arvostamaan ihmisen rakentamaa ympäristöä ja erilaisia ihmisiä sekä kulttuureja sekä tuntemaan oman toimintansa vaikutuksia lähiympäristöönsä.”* (Raittila 2011, 215–216.)

4.3 Menetelmiä ja ohjelmia

Vihreä lippu on ympäristöohjelma, joka edistää kestävästä kehityksestä ja se pohjautuu Ecoschools -järjestön toimintatapaan. Suomen Ympäristökasvatuksen Seura vastaa vihreän lipun toiminnasta Suomessa. Toiminnan tavoitteina ovat osallistaminen, luonnonvarojen säästäminen sekä toiminnan painottuminen teemoittain. Päiväkodissa vihreä lippu näkyy ympäristöraatina, jossa on mukana aikuisia ja lapsia. Raati päättää, suunnittelee ja mieltii toimintaa kulloisenkin teeman mukaan. Toiminta on tavoitteellista ja sen onnistumisesta raportoidaan Suomen Ympäristökasvatuksen Seuralle, joka päättää ansaitseeko kyseinen yksikkö Vihreän lipun. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 112–113.)

Metsämörri (Skogsmullen) kehitti Ruotsissa vuonna 1956 Gösta Frohm, kaupunkilaisten luonnosta vieraantumisen ehkäisemiseksi ulkoilukoulujen keulakuvaksi. Metsämörri -toiminta on nykyisin Suomessa monen päiväkodin luontokasvatuksen menetelmä. Metsämörri -toiminnan tavoitteina ovat lasten viihtyvyyden lisääminen luonnossa, lapsien aistien monipuolinen käyttö luonnossa kulkiessaan, leikkiminen luonnossa, luontotietämyksen lisääminen ja eläminen sopuissa luonnon kanssa. Lisäksi lapset oppivat pukeutumaan säänmukaisesti, huolehtimaan tavaroistaan ja Metsämörri -tukikohdastaan. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 113–115; Nikkinen 2002, 11, 27.)

Palmerin puumalli tarkoittaa Joy A. Palmerin kehittämää teoriaa ympäristökasvatuksen osallisuutta tukevasta mallista. Siinä ympäristö- ja luontokasvatuksen tulisi perustua merkittäviin elämäkokemuksiin ja voimaantumisen tunteisiin. Puumallin latva jakaantuu kolmeen osaan, jotka ovat oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä ja toimiminen ympäristön puolesta. Lapsen elämäkokemus, elämänvaihe ja aikaisemmin opitut asiat sekä yhteisöllinen osallistuminen ja sosiaaliset taidot tulisi ottaa ympäristökasvatusta suunniteltaessa huomioon. Palmerin mukaan ympäristökasvatus ei toteudu, jos latvuksien osa-alueita käytetään erikseen, vaan niitä nimenomaan pitää käyttää yhdessä, toisiaan täydentäen. (Cantell & Koskinen 2004, 68–69.)

Luonnossa kotonaan -toiminta tarkoittaa Suomen Ladun kehittämää pedagogiikkaa, jossa päiväkodin toiminnasta osa tapahtuu ulkona lähiympäristössä. Ulkona ollaan säällä kuin säällä ja usean tunnin ajan. Lisäksi pedagogiikan mukaan retkellä metsässä käydään säännöllisesti. Tärkeää on lasten vapaa leikki, liikunta ja luonnon tutkiminen ja ihmettely, leikkivälineet löytyvät luonnosta. Lapsi oppii vastuullisuutta huolehtimalla itsestään, toisistaan ja retkitavaroistaan. Lapsi oppii arvostamaan luontoa ja vaalimaan sitä. (Suomen Latu n.d.: Luonnossa kotonaan.)

4.4 Luonto- ja ympäristökasvatuksen merkitys

Luonnossa vietetyllä ajalla on ihmisen hyvinvoinnille monia tutkittuja fysiologisia vaikutuksia. Luonnossa liikkuminen ja oleminen parantavat mielialaa jo hyvin lyhyessä ajassa. Tutkimuksissa todetut terveysvaikutukset ovat sitä syvemmät, mitä kauemmin ihminen viettää aikaa luonnossa. Luonnossa ihminen rauhoittuu ja stressitaso laskee. Elimistön puolustusmekanismit vahvistuvat ja keho alkaa tuottaa mielihyvähormoneja. (Arvonen 2015, 18–21.)

Lapsen omat kokemukset ja niiden pohtiminen ovat lähtökohta luonto- ja ympäristökasvatuksen oppimiselle. Luontotietämyksen lisäksi on tärkeää antaa tilaa lapsen omalle tutkimiselle, omakohtaiselle oppimiselle sekä ongelmanratkaisulle. Tärkeitä oppimisympäristöjä ovat myös rakennettu ympäristö ja lapsen lähiympäristö. Lapsen tutustuessa omaan lähiympäristöönsä, hän oppii arvostamaan sitä ja näin sitoutuu sen vaalimiseen. Tämän taidon kautta hän pystyy laajentamaan näkökulmaansa luonnonsuojelemisessa laajemmalle. Luonto ja ympäristö vahvistavat myös lasten leikkiä ja leikkitaitoja. Leikin ja ilon avulla lapset oppivat luonnollisella tavalla luonto- ja ympäristökasvatukseen liittyviä asioita. Eri leikkitavoilla, kuten esimerkiksi rakentelu- leikeillä, kilpailuilla ja pihaleikeillä sekä tarkkailuleikeillä on merkityksensä lapsen luonto- ja ympäristökasvatuksessa. (Nordström 2004, 118–119, 130–131.)

Osallisuudella on suuri merkitys luonto- ja ympäristökasvatuksessa ja varsinkin osallisuuden luomaa voimaantumista pidetään yhtenä päätekijänä ympäristökasvatuksen

onnistumiselle. Osallisuuden taustalla on ihmisen kokemus omasta muutoskyvystään ympäristöönsä ja elämäänsä kohtaan. Omien kokemusten avulla, yhdessä toimien ja niitä reflektoiden osallisuus toteutuu. Osallisuus voidaan määrittää sellaiseksi toiminnaksi, joka perustuu aitoon läsnäoloon ja dialogisuuteen sekä vapaaehtoisuuteen ja tasavertaisuuteen. Osallisuudessa tunnekokemukset ovat tärkeitä. (Cantell & Koskinen 2004, 65–67; Turja 2011, 46–47; Leinonen 2014, 18–19.) Luonto- ja ympäristökasvatuksessa on tärkeää korostaa lapsen omaa kokemusta ja antaa tilaa lapsen saamalle tunteelle luontokokemuksesta. Monet luonto- ja ympäristökasvatuksen menetelmistä edellyttävät osallistavaa lähestymistapaa.

5 Luontopainotteisen yksityisen päiväkodin tarvekartoitus

Tässä luvussa käymme läpi kartoittavan tutkimuksemme lähtökohdat, eli tutkimuksemme tarkoituksen, tavoitteet ja asettamamme tutkimuskysymykset. Kerromme kuinka tutkimus konkreettisesti toteutettiin ja lopuksi esittelemme tutkimuksen avulla saadut tulokset ja kuinka tulkitsimme niitä.

5.1 Kartoittavan tutkimuksen lähtökohdat ja tarkoitus

Kartoittavan tutkimuksen tavoitteena oli selvittää onko luontopainotteiselle yksityiselle päiväkodille tarvetta ja ovatko Jyväskylän kaupungin lapsiperheet kiinnostuneita luontopainotuksesta. Kartoittavan tutkimuksen tarkoituksena oli vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Millainen tarve Jyväskylässä on uudelle pienelle päiväkodille?
- Millainen merkitys luontopainotuksella on päiväkodin valinnassa?

Lisäksi meillä oli tavoitteena selvittää, onko kannattavaa perustaa Jyväskylään luontopainotteista pientä päiväkotia. Tämän kartoittavan tutkimuksen tavoitteena on oman mahdollisen päiväkodin perustaminen tulevaisuudessa. Tähän tavoitteeseen pääsemme tutkimalla perheiden toiveita ja tarpeita päiväkodille.

Rajasimme tutkimuksemme koskemaan alle yhden vuoden ikäisten lasten vanhempien mielipidettä. Valitsimme tämän kohderyhmän, sillä he ovat potentiaalisia asiakkaita päiväkotia perustaessa. Valitsimme kyseisen kohderyhmän, koska he eivät ole vielä tehneet valintaansa päiväkodista. Kohderyhmän lapset ovat alle yksivuotiaita, eli oletamme heidän olevan vielä kotihoidossa. Emme halunneet valita sellaisia vanhempia, joiden lapsi on jo päivähoitopalveluiden piirissä. He eivät välttämättä olisi vastanneet puolueettomasti kyselyyn, sillä heidän vastauksiinsa olisi voinut vaikuttaa nykyisen päiväkodin arvot ja toimintaperiaatteet. Selvitimme kohderyhmän mielipiteen kyselylomakkeella (Liite 1.), jonka toteutimme Jyväskylän kaupungin neuvoloissa lokakuun 2015 aikana. Valitsimme Jyväskylän kaupungin alueen neuvolat, sillä mah-

dollinen päiväkotimme tulisi sijaitsemaan siellä. Jyväskylän kaupungin tekemien tilastojen avulla saimme lisätietoa kaupungin rakenteellisista muutoksista sekä siitä, missä uudelle päiväkodille olisi tarvetta.

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa tehdään johtopäätöksiä aiempien tutkimuksien ja teorioiden perusteella. Siinä on tärkeää hypoteesien esittäminen ja käsitteiden määrittely. Aineiston keruussa tulee huolehtia tulosten numeerisesta mitaamisesta. Tässä tutkimusmenetelmässä määritellään tutkittavien perusjoukko ja siitä otetaan otos. Tässä menetelmässä on tärkeää tehdä päätelmiä, jotka perustuvat havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin. Kysely on survey-tutkimuksen yksi menetelmä. Siinä kerätään aineistoa strukturoidusti siten, että perusjoukosta otetaan tietty kohderyhmä, jolle kysely tehdään. Kyselyn avulla kerätty aineisto käsitellään määrällisen tutkimuksen keinoin. Kyselyn etuna on tehokkuus, sillä sen avulla tavoitetaan suuri ihmisjoukko. Tarkasti suunnitellun lomakkeen avulla aineiston analysointi on helpompaa ja nopeampaa. Haasteina kyselylomakkeen käytössä ovat: mahdollisuus pinnallisiin vastauksiin, helppoa jättää vastaamatta sekä lomakkeen yksiselitteisyys. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 140, 193–195, 224; Koppa n.d.)

Tutkimuksen kyselylomakkeen vastaukset analysoidaan selittämiseen pyrkivällä lähestymistavalla. Siinä käytetään tilastollista analyysiä ja siitä tehdään päätelmiä. Tutkittavat asiat ilmenevät näin numeraalisessa muodossa ja niistä tehdään erilaisia tilastoja. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 140, 193–195, 224; Koppa n.d.) Kartoittavan tutkimuksen tarkoitus on selvittää tutkittavan aiheen eri piirteitä ja löytää uusia näkökulmia sekä antaa lisätietoa vähän tunnetusta aiheesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 138.)

Kartoittavana tutkimusmenetelmänä meillä oli kvantitatiivinen työote. Keräsimme tietoa kohderyhmältä strukturoidun lomakkeen avulla. (Liite 1.) Analysoimme tulokset, jotta saimme niistä vastausta kysymyksiimme. Analysoimme kyselylomakkeet ja keräsimme niistä vastaukset taulukkoon kysymyskohtaisesti (Liite 2.). Täten saimme kokonaiskuvan kohderyhmän toiveista ja tarpeista, jonka avulla saimme vastausta kartoittavan tutkimuksen tavoitteisiin. Työssämme määrittelimme käyttämämme

käsitteet, hypoteeseja meillä ei ole. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikutti anonymiteetti. Meidän kyselylomakkeeseen vastattiin nimettömästi, joten se madalsi vastaajien kynnystä lomakkeen täyttöön. Neuvola vastauspaikkana lisäsi tutkimuksen luotettavuutta, sillä tavoitimme juuri meille oikean kohderyhmän. Tutkimuksemme tulosta käytämme oman päiväkotimme kehittämiseen. Näin voimme paremmin vastata tulevien asiakkaidemme tarpeisiin.

5.2 Kartoittavan tutkimuksen toteuttaminen

Aluksi teimme kyselylomakkeet (Liite 1.) tutkimustavoitteidemme ja tutkimuskysymystemme pohjalta. Anoinme Jyväskylän kaupungilta tutkimuslupaa hakemuksella. Saimme luvan, jonka jälkeen sovimme neuvoloiden kanssa, kuinka toimitamme heille kyselylomakkeemme ja palautuslaatikot. Veimme lomakkeet ja palautuslaatikot Jyväskylän kaupungin alueen neuvoloihin, eli keskustaan, Palokkaan, Huhtasuolle, Halsilaan, Vaajakoskelle, Kuokkalaan, Kyllöön ja Keljoon. Veimme jokaiseen toimipisteesseen 20 lomaketta, jolloin vastauksia yhteensä tulisi 160 kappaletta. Tämä olisi ideaalitilanne, joten todellisuudessa odotimme alempaa vastausmäärää. Veimme lomakkeet ja vastauslaatikot neuvoloihin selkeästi esille ja hyvin saataville. Hakiessamme vastauksia, huomasimme toisissa neuvoloissa niiden olleen hautautuneina muiden papereiden alle. Meidän mielestämme tällä oli suuri merkitys tutkimuksemme vastausprosenttiin. Täten se vaikutti myös tutkimuksemme luotettavuuteen.

Vastausaikaa oli lokakuun 2015 ajan, jonka jälkeen haimme vastaukset analysoitaviksi. Kyselylomakkeen vastaukset analysoimme selittämiseen pyrkivällä menetelmällä seuraavassa esitellyn mukaisesti. Kävimme vastaukset läpi ja määrittelimme vastaukset kysymyskohtaisesti. Teimme näistä taulukon (Liite 2.), josta näimme kokonaiskuvan vastaajien mielipiteistä. Taulukkoa avasimme selittäen auki, jotta voimme tehdä siitä loppupäätelmän ja löytää vastaukset tutkimuskysymyksiimme. Vertasimme vastauksia omaan näkemykseen mahdollisesta päiväkodistamme.

5.3 Kartoittavan tutkimuksen tulokset ja niiden tulkinta

Kokosimme tutkimustulokset yhteen taulukkoon, joka löytyy työn lopusta (ks. Liite 2.). Seuraavaksi kerromme tutkimuksemme tuloksista ja pohdimme saimmeko vastausta tutkimuskysymyksiimme ja sitä kautta täyttyikö asettamamme tutkimusongelma. Saimme yhteensä vastauksia 28 lomaketta, mikä on mielestämme aika vähän. Lomakkeita varasimme vastaajille yhteensä 160 kappaletta, eli 20 lomaketta per neuvola, neuvoloita oli yhteensä kahdeksan. Vastausmäärä oli hyvin alhainen, niitä tuli 28 kappaletta 160:sta neuvolaan viedystä lomakkeesta, eli vastausprosentti on 17,5 %. Saamamme tutkimustulokset hyödynnämme liikeideamme jatkokehittämiseen. Kuvaamme tutkimustuloksiamme yksityiskohtaisesti ja tulkitsemme niitä ja lopulta teemme niistä johtopäätöksiä.

5.3.1 Tutkimustulokset ja niiden luotettavuus

Kerromme seuraavaksi tutkimuksemme tulokset, suluissa oleva numero kertoo vastaajien määrän. Vastauksiemme mukaan kaikki vastaajat (28) pitivät päiväkodin pienutta tärkeänä. Vastaajista osa (12/28) haluaisi lapsensa päiväkotiin, jossa lapsia on 15–35 lasta. Vastaajista (15/28) luontopainotuksen merkitys oli vähäinen ja 11 vastaajalle merkitys oli suuri. Melkein puolet vastaajista (13/28) olisi maksanut päivähoidosta 300 euroa kuussa tai vähemmän (9/28). Taulukossa 1. (ks. Taulukko 1.) näkyvät edellä mainittujen kysymysten 1-4 vastaukset havainnollistavassa muodossa. Kokonaisuudessaan taulukko on liitteenä 2. (ks. Liite 2.) Kysyessämme päiväkodin tärkeimpiä arvoja, saimme paljon erilaisia vastauksia. Niistä useimmin esiin nousseita järjestyksessä olivat turvallisuus (14 vastausta), kiireettömyys (9), lapsen yksilöllinen huomioiminen (8), lapsilähtöisyys (7), pysyvä henkilökunta (5), yhteisöllisyys (3), kasvatuskumppanuus (3), pienet ryhmät (3), ulkoilu (3) ja aktiviteetit (2), aikaa lapselle (2) sekä luottamus (2). Haluamme lisäksi nostaa vastauksista esille lasten kohtaamisen, läsnäolon ja terveen sisäilman.

Taulukko 1. Tutkimustuloksemme kysymyksistä 1-4.

Kysymykset/ vastaukset yht. 28	A	B	C	D	E	Epäselvä	Huomioita
1. Pienten lapsiryhmien tärkeys	28	—	—	—	—	—	riippuu lasten iästä
2. Päiväkodin lapsimäärä	4	12	6	1	1	4 (ab, abc, ac, bc)	pienet ryhmäkoot, ryhmäkoko vs. työntekijöiden määrä
3. Luontopainotuksen merkitys	2	15	11	—	—	—	
4. Hinta	9	13	1	1	2 (200, 150)	2 (ab, tyhjä)	

(Lähde: Liite 2, 58.)

Vastauksia saimme kaikista Jyväskylän kaupungin neuvoloista. Osasta neuvoloista vastauksia tuli vain yhdestä kahteen, loppuista enemmän. Tutkimustulosten perusteella 16 vastaajan mielestä Jyväskylään tarvitaan uusi päiväkotito. Vastaajat asuivat Jyväskylän eri asuinalueilla. Tulosten mukaan suurin tarve uudelle päiväkodille olisi Paalokassa ja Kangaslammella. Osalle vastaajista (10/28) mielestä sopivin etäisyys kodin ja päiväkodin välillä olisi 2-5 kilometriä. Lomakkeessa pyysimme vastaajia laittamaan päiväkodin valintaan vaikuttavat asiat tärkeysjärjestykseen. Pisteytimme tärkeysjärjestyksen siten, että tärkein asia sai 5 pistettä ja vähiten tärkeä sai yhden pisteen. Laskimme annetuille asioille kokonaispisteet, joiden avulla näimme mitkä asiat vaikuttavat vastaajien mukaan eniten päiväkodin valintaan. Tärkeimmät asiat järjestyksessä olivat lapsiryhmän koko, arvot ja sijainti. Annoimme vastaajille mahdollisuuden vapaaseen sanaan koskien päiväkotiamme. Vapaan sanan kommentteja saimme kahdeksan kappaletta. Niistä meille merkittävimpiä vastaajien kommentteja olivat ”työhyvinvointi”, ”terve rakennus” ja ”lapsen ymmärtäminen yksilönä”. Mielestämme kannustavin kommentti kuului näin:

”Mahtavaa, että Jyväskylään saadaan tällainen päiväkotito”

Uskomme heikkoon vastausmäärään vaikuttaneen kyselylomakkeiden osittainen huono näkyvyys neuvoloissa. Osassa neuvoloissa lomakkeemme olivat piilossa muiden papereiden alla. Olisimme voineet rohkaista henkilökuntaa kannustamaan asiakkaitaan vastaamaan kyselyymme. Vastausmäärään vaikutti heikentävästi myös itse kyselyksemme. Ne saattoivat olla liian henkilökohtaisia osalle vastaajista, sillä kysyimme heidän arvojansa. Monille ne saattavat olla vaikeita asioita muille jaettavaksi.

Vastausten vähyyden vuoksi emme voi pitää tuloksia täysin luotettavina, vaan ne olivat meille suuntaa-antavia. Mielestämme kartoittava tutkimuksemme on toteutettu hyvän tieteellisen käytännön mukaan.

Opetusministeriön asettaman tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimien ohjeiden mukaan hyvä tieteellinen käytäntö tutkimuksen tekemisessä, tulosten kirjaamisessa ja niiden tulkinnassa tulee olla rehellinen, huolellinen ja tarkka. Menetelmät tiedonhankintaan, tutkimuksen tekemiseen ja arviointiin tulee olla eettisesti kestäviä. Käytettäessä muiden tutkijoiden tutkimuksia on selkeästi eriteltävä omat ja muiden tulokset. Koko tutkimusprosessi on yksityiskohtaisesti toteutettu. Tutkimuksen kaikilla osapuolilla tulee olla tiedossa yhteiset säännöt työskentelylle. Tutkimuksen kannalta tärkeät sidonnaisuudet tulee olla selvillä ja tulee noudattaa hyvää hallintokäytäntöä. (Hirsjärvi ym. 2009, 23–24.)

5.3.2 Tulosten tulkinta

Vastausten perusteella vanhemmille oli tärkeää pienet ryhmäkoot päiväkodissa. Tämä on meidän päiväkotimme lähtökohta, sillä pienten ryhmien avulla saamme lapsille aikaa ja kiireetöntä ilmapiiriä. Tulokset vahvistivat myös pienen päiväkodin kysyntää Jyväskylässä. Haluaisimme perustaa pienen päiväkodin Jyväskylään, joten saimme siihen vahvistusta tutkimuksemme avulla. Luonto- ja ympäristökasvatus erityisenä painotuksena päiväkodissa ei ollut yhtä merkittävä asia vastaajille kuin meille. Emme ole varmoja siitä, ovatko vanhemmat ymmärtäneet, mitä luonto- ja ympäristökasvatus tarkoittaa päiväkodin arjessa. Olisimme toivoneet sen olevan merkittävämpi kuin mitä tutkimus osoitti. Olemme jääneet pohtimaan tämän vaikutusta päiväkotimme kannattavuuteen ja oman mahdollisen paikkamme löytymistä Jyväskylän päiväkotimarkkinoilta. Tulosten mukaan potentiaaliset asiakkaat eivät olisi valmiita maksamaan toivomaamme päivähoitomaksua vaan he haluaisivat maksaa vähemmän. Tämäkin tulos mielestämme vaikuttaa kannattavuuteen ja siihen, riittääkö rohkeutemme yrittäjyyteen sekä siihen liittyviin taloudellisiin riskeihin.

Vastausten arvomaailma oli hyvin samansuuntainen, kuin meidän. Tulevan päiväkotimme ideologia olisi vanhempien mielestä sopiva heidän lapselleen. Meidän mielestämme kysymyksistä tärkeimmät kohdat olivat lapsiryhmän koko, arvot ja luontopainotuksen merkitys. Nämä asiat korostuivat mielestämme vastaajien valitsemissa arvoissa. Nämä tulokset antoivat varmuutta ja tukea päiväkodin perustamiseen. Olimme tarvinneet enemmän vastauksia kysymykseemme asuinalueen tarpeesta piennelle uudelle päiväkodille.

Vastaajat asuivat hyvin hajanaisesti ympäri Jyväskylää ja samalta asuinalueelta tuli vain muutama vastaus, jolloin emme saaneet luotettavaa kuvaa alueellisesta tarpeesta. Tämän johdosta emme pystyneet vielä päättämään sopivaa asuinalueetta päiväkodille ja tässä yhteydessä vanhempien matkan lapsen päiväkodilta kotiin pohtiminen ei vastaisi meidän tämän hetken tarpeisiin. Yhteenvetona tutkimuksesta saamamme tulokset vahvistivat ideaamme oman päiväkodin perustamisesta. Saimme ideastamme hyvää palautetta, joka auttaa jatkamaan visiomme kehittämistä eteenpäin.

6 ”Aarnimetsän päiväkotii”

Tässä luvussa käsittelemme omaa mahdollista tulevaa päiväkotiamme. Kuvaamme sen toimintaa, toiminta-ajatusta ja arvoja. Asetamme toiminnalle tavoitteet ja kerromme, miten toteutamme niitä tavoitteita. Lopuksi kerromme yhteistyöstä ja kasvatuskumppanuuden toteutumisesta.

6.1 Päiväkodin kuvaus

Meidän päiväkotimme olisi pienen pieni talo, jossa lapsille olisi lämmin ja turvallinen syli. Talo on nimeltään ”Aarnimetsän päiväkotii”, siellä lapset voivat yhteistuumin rauhassa iloiten leikkiä. Siellä on kodikas ja kiireetön tunnelma, siellä lapsen on hyvä ja helppo olla. Yhdessä saamme luonnon ihmeitä tutkia ja seurata kuinka metsänväki touhuissaan ahertaa. Retkillä opimme kuinka luontoa voimme kunnioittaa. Arjen askareita yhdessä harjoitellen, toinen toisemme otamme kavereiksi. Sävelet soivat, pensselit sutivat ja vikkelat varpaat tömistellen, uusia taitoja saamme. ”Luontopäiväkotii Aarnimetsässä” sinua vastassa on iloinen joukko naurusuita, rakkaudella rammme asetamme. Viikon touhuissa oppeja elämään keräämme ja mahamme täyteen luomuruokaa saamme. Kahvikupin äärellä ilot ja murheet yhdessä äitien ja isien kanssa jaamme. Päivään mahtuu leikkiä ja riemua, ruokaa maistuvaa sekä lepoa ja ulkona seikkailuja huimia. ”Aarnimetsän” sydämeen mahtuu koko päiväkodin väki.

Tulemme perustamaan tulevaisuudessa mahdollisen päiväkotimme Jyväskylään. Jyväskylä tarjoaisi mielestämme hyvän mahdollisuuden uuden luontopainotteisen päiväkodin perustamiselle. Jyväskylä on suhteellisen suuri ja kehittyvä kaupunki, jonka lapsimäärä on kasvussa. (Päiväkotii- ja kouluverkkoselvitys 2014–2025 2014, 17.) Olemme verkostoituneet Jyväskylään, ensin lähihoitajana työskentelyn myötä ja parhaillaan olemme verkostoitumassa Jyväskylän varhaiskasvatuskentän kanssa. ”Aarnimetsän päiväkotii” on pieni päiväkotii, jossa on 24 päivähoitopaikkaa 3-6 vuoden ikäisille lapsille. Työntekijöitä päiväkodissa tulee olemaan neljä, joista kaksi on sosionomeja, eli me, ja yksi lastentarhanopettaja sekä lähihoitaja. Toinen sosionomeista

toimii puolet ajasta lastentarhaopettajan tehtävissä ja lopun aikaa päiväkodinjohtajana. ”Aarnimetsän päiväkotit” on ryhmätön. Se tarkoittaa sitä, että aamupäivän toiminnan aikana lapset jaetaan pienryhmiin. Pienryhmiä on kolme, joissa on lastentarhaopettaja/sosionomi, jotka toimivat pienryhmän lasten omahoitajina.

Omahoitajuus tarkoittaa sitä, että jokaisella lapsella on oma hoitaja, joka vastaa heidän asioistaan ja välittää heistä tarvittavaa tietoa eteenpäin muille kasvattajille. Purta-
tasen (2010) tekemässä opinnäytetyössä hän kertoo omahoitajuudesta ja sen merkityksestä päiväkodissa. Hän viittaa Sinkkosen (2003) ajatuksiin omahoitajuudesta ja yhteistyön merkityksestä vanhempien kanssa. Omahoitaja pystyy keskittymään paremmin omien hoitolastensa asioihin ja havainnoimaan niitä, joten tämä auttaa häntä syventämään vuorovaikutussuhdetta lapseen ja hänen vanhempiinsa. (Purta-
nen 2010, 14–15.) Omahoitajat pysyvät samana lapsen koko päivähoiton ajan. Muun ajan lapset toimivat yhdessä. Ryhmätön päiväkotit asettaa päiväkodin fyysiselle toimintaympäristölle haasteita, jotka tulemme ottamaan tilojen ja toiminnan suunnittelussa huomioon. Päiväkodin tilojen tulisi olla muunneltavissa, kodinomaisuutta unohtamatta.

Järjestämme ostopalveluna luomu- ja lähiruokalounaan lapsille. Tulemme tekemään itse päiväkodissa tarjottavat aamu- ja välipalat. ”Aarnimetsän päiväkodin” toiminta tulee jäsentymään viikkorytmin mukaan, jolloin toiminta tulee painottumaan eri viikonpäivinä teemoittain. Näitä teemoja ovat kodin askareet, leipomispäivä, ympäristöpäivä, taidepäivä ja retkipäivä. Luonto- ja ympäristökasvatus tulisi olemaan kiinteä osa tulevan päiväkotimme arkeamme ja niihin liittyviä asioita käsittelemme läpi vuodenvuorokierroksen mukaan.

6.2 Toiminta-ajatus ja arvot

Arvopohja

Meidän tulevan päiväkotimme toiminta pohjautuu selkeään arvopohjaan. Turvallisuus on yksi toimintamme lähtökohta ja tulemme ottamaan toiminnassa huomioon

sen eri osa-alueet. Kodinhenkisyys on meille tärkeä arvo, koska päiväkodissa lapset viettävät suuren osan päivästänsä. Päiväkodin tulisi siksi olla mahdollisimman kodikas ja lämminhenkinen sekä viihtyisä. Meille olisi tärkeää, että lapsi tuntisi olonsa hyväksi ja turvallisiksi koko päivän ajan. Päiväkodissamme arvostaisimme kiireetöntä ja rauhallista tunnelmaa. Meille olisi tärkeää koko päiväkodin henkilökunnan välillä vallitseva yhteisöllisyys ja hyvä ryhmähenki. Yhteisöllisyyteen mielestämme kuuluisi myös yhteistyö lähialueen kaikkien toimijoiden kanssa, kuten lasten vanhempien, koulujen ja muiden päiväkotien. Mahdollisesti tekisimme yhteistyötä myös eri seurakuntiin, lähellä olevaan kauppaan sekä poliisin, esimerkiksi liikennekasvatusta toteutettaessa. Mahdollisia yhteistyökumppaneita olisivat myös sosiaalitoimi ja nuorisotalot.

Luonto- ja ympäristökasvatus

Luonto- ja ympäristökasvatus ovat tärkeää varhaiskasvatuksessa, sillä lapsen saadessa omakohtaisia kokemuksia ympäristöstään ja aktivoituessaan pohtimaan luonnon ilmiöitä, hän oppii arvioimaan omaa toimintaa ja sen seurauksia. Ympäristökasvatuksen merkitys on ympäristöystävällisen elämäntavan kehittämisessä. Ympäristökasvatus tarkoittaa kasvatusta, jonka avulla lapset oppivat arvostamaan luontoa ja elinympäristöään. Siihen kuuluvat myös asenteet ja arvot ympäristöä kohtaan. Päiväkodissa ympäristökasvatus pohjautuu lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukemiseen. Sen tavoitteena on antaa lapselle tietoa ja taitoa ympäristöön liittyen sekä myönteistä asennetta ja kykyä toimia erilaisissa ympäristöissä. Lapsen toiminta, osallisuus ja kokemus ovat tärkeämpiä, kuin teoreettinen tieto. (Parikka-Nihti n.d., 12–15; Raittila 2011, 208; Parikka-Nihti & Suomela 2014, 20, 22, 25 & 28.)

Arjen pedagogiikka

Arjen pedagogiikka tarkoittaa lapsen ohjaamista arjessa. Siihen sisältyy lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus. Lapsen hoitoon kuuluvat lapsen perustarpeista huolehtiminen sekä hoivaaminen. Hyvä hoito on perusedellytys lapsen kokonaisvaltaiselle kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle eli tätä kutsutaan nimellä Edu-Care-malli. (Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelma 2014, 13; Koivunen 2009, 12; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 15–16; Helenius & Korhonen 2008,

71.) Arjen pedagogiikka tarkoittaa päiväkodissamme käytännönläheistä ja lapsiläh- töistä, lapsen tasolle vietyä varhaiskasvatusta. Tällä tarkoitamme päiväkotia, jossa kaikilla on hyvä olla. Uusia asioita opimme lapsen iän ja kehitystason huomioiden ar- jen eri toiminnoissa ja tilanteissa. Esimerkiksi alle 3-vuotiaiden lasten pukeutumisen ja riisumisen harjoittelun yhteydessä voidaan harjoitella matemaattisen orientaation sisältyviä asioita, esimerkiksi laskemalla lapsen kanssa yhdessä nappeja hänen takis- taan.

Lapsen luontainen tapa toimia

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan lapsi luonnollisesti toimiessaan leikkii, liikkuu, tutkii ja ilmaisee itseään taiteellisesti. Leikin avulla lapsi oppii elämäs- sään tarvitsemiaan taitoja sekä käsittelee näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa. Leikkimisellä on suuri merkitys lapsen emotionaalisessa kasvussa. Liikunta on tärkeää lapsen kasvun ja kehityksen kannalta. Se tukee hyvinvointia, tuottaa iloa ja vahvistaa minäkuvaa sekä auttaa tunteiden ilmaisemisessa. Tutkimisen avulla lapsi tutustuu ympäristöönsä ja harjoittelee vuorovaikutustaitoja yhdessä lasten ja aikuisten kanssa. Lapsi saa tutkimisen kautta turvallisesti kokeilla, yrittää ja erehtyä. Taiteen avulla lapsi kokee esteettisyyttä ja pääsee luomaan mielikuvitusmaailmaa, jossa hän pystyy mihin vaan. Taide antaa lapselle erilaisia keinoja ilmaista itseänsä. Varhaiskas- vatussuunnitelman perusteet määrittelevät luonnontieteellisen orientaation perustu- van havainnointiin, kokeilemiseen sekä tutkimiseen. Syy-seuraus-suhteiden avulla lapset tutustuvat eri luonnonilmiöihin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 20–25, 28.)

6.3 Tavoitteet

Haluamme painottaa päiväkodissamme luonto- ja ympäristökasvatusta. Ohjaamme lapsia arvostamaan ja kunnioittamaan luontoa sekä ympäristöönsä. Luonto- ja ympä- ristökasvatukseen kuuluu mielestämme kestävä kehitys, green care-ajattelu, ekologi- suus sekä kierrättäminen. Haluamme tarjota päiväkodissamme turvallista ja aitoa

ruokaa, joka on lähellä tuotettua tai luomua. Opetamme lapsille mistä ruoka on peräisin ja miten se päätyy ruokapöytään.

Päiväkotimme tärkein tavoite on lapsilähtöisyys, jonka avulla pyrimme saamaan lapsen äänen paremmin kuuluville. Meille on tärkeää vanhempien osallisuus päiväkodin ja lapsen arjessa. Henkilökunnan työssä jaksaminen on yksi tärkeä tavoite päiväkodissamme. Henkilökunnan työssä jaksamisella on merkittävä vaikutus lapsen hyvinvoinnille sekä laadukkaalle varhaiskasvatukselle. Tavoitteena meille on lapsilähtöinen ote lasten kasvatukseen, eli lapsen tarpeet määrittelevät annettavan hoidon määrän ja laadun. Tärkeää meille on lapsen ilo ja leikki, osallisuus, yrittäminen, tutkiminen ja onnistumisen kokemukset. Lapsella täytyy olla turvallinen olo, jotta hän pystyy olemaan ja toteuttamaan omaa itseään ja oppimaan uutta. Me mahdollistamme lapsen kuulusi tulemisen, olemme läsnä ja paikalla häntä varten. Me luomme lapselle nämä mahdollisuudet kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Me pidämme huolta hänen kokonaisvaltaisesta kasvusta ja kehityksestä yhdessä vanhempien kanssa, kasvatuskumppanuutta tukien.

6.4 Varhaiskasvatuksen toteuttaminen

Tavoitteiden toteutuminen ”Aarnimetsän päiväkodissa”

Meidän päiväkodissamme varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet tulevat näkymään myös käytännössä joka päivä. Turvalliset ihmissuhteet tulisivat lapsille tutun ja luotettavan henkilökunnan muodossa. Päiväkotimme painottuisi luontokasvatukseen, joten turvallinen ja terveellinen ympäristö toteutuisi. Ammattitaitoinen henkilökuntamme osaisi huomioida lapsilähtöisesti lasten iät ja kehitystasot sekä kannustaa heitä osallistumaan sekä vaikuttamaan päiväkodin arkeen. Konsultoimme erityislastentarhanopettajaa, jos jollain päiväkodin lapsella esiintyisi erityisen tuen tarvetta. Tulemme ottamaan kuitenkin erityisen tuen tarpeet huomioon omassa toiminnassamme, esimerkiksi kuvien avulla. Arvostamme erilaisuutta ja haluaisimme ohjata

lapsia suvaitsevaisuuteen. Haluaisimme käydä lasten kanssa eri kulttuureita läpi ilman leimaamista tai kategoriointia. Tällöin voisimme yhdessä luoda ilmapiirin, jossa jokaisella olisi hyvä ja arvostettu olo.

Luontokasvatuksen toteutuminen ”Aarnimetsän päiväkodissa”

Meidän päiväkodissa YK:n ympäristökasvatuksen ensimmäinen tavoite toteutuisi siten, että korostaisimme ihmisen koostuvan eri osa-alueista ja muodostavan kokonaisuuden. Ihmisen toiminnalla on vaikutusta ympäristöön. Ohjaisimme lapsia ymmärtämään sitä ja syy-seuraussuhteita. Toinen tavoite näkyisi erityisesti arjen eri tilanteissa. Kertoisimme luonnosta ja sen suojelemisesta lapsille eri keinoin kuten satujen, metsäretkien ja taiteen keinoin. Kolmas tavoite toteutuisi uusien toimintamallien kehittämisestä. Antaisimme lapsille mahdollisuuden itse vaikuttaa ja olla osallisena uusien toimintamallien kehittämisessä ympäristön ja luonnon hyvinvoinnin suojelemissa.

Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöt

”Aarnimetsän päiväkodin” arjessa eri toimintaympäristöt näkyisivät lapsen tasolla. Fyysisesti päiväkotituli sijaitsemaan luonnonläheisellä ja rauhallisella alueella Jyväskylässä. Päiväkotirakennus olisi kodinomainen ja pieni, ideaalitalanteessa se olisi pieni omakotitalo omalla isolla pihalla. Sisätilat olisivat toimivat ja muunneltavissa lapsiryhmän tarpeiden sekä eri toimintojen mukaan. Nostaisimme päiväkodin tilojen käytöstä vuokraamalla niitä erilaisiin tilaisuuksiin, kuten kokouksiin ja syntymäpäiviin hoitopäivän ulkopuolella. Fyysinen ympäristö suunniteltaisiin turvalliseksi ja lapsilähtöiseksi. Kiinnittäisimme huomiota toiminnalliseen ympäristöön kuuluvien asioiden hoitoon rakennuksen muokkausvaiheessa. Vastuumme kasvattajina olisi omassa toiminnassamme kiinnittää huomiota liiallisiin aistiärsykkeisiin ja vähentää niitä.

Psyykkisessä ympäristössä korostuisivat persoonamme ja tapamme kohdata lapsi. Nämä ovat tärkeitä syitä meille päiväkodin perustamiselle. Meillä on hyvät vuorovaikutustaidot ja tulemme toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Tämä on tärkeää, koska lapset tulevat hyvin erilaisista perheistä ja kulttuureista. Hyvät vuorovaikutustaidot ovat hyvän kasvatuskumppanuuden perusta ja ne auttaisivat myös meitä lapsen kasvun ja kehityksen kokonaisvaltaisessa tukemisessa. Mentalisaatiotaitomme auttavat

meitä lapsen ja hänen perheensä ymmärtämisessä sekä heidän tarpeiden ja toiveiden kuuntelemisessa. Sosiaalisen ympäristömme kulmakivenä olisi päiväkodin työntekijöiden välisen luottamuksen ja arvostuksen näkyminen. Tämä vaikuttaisi lasten ryhmädynamiikkaan, kasvattajien sekä vanhempien väliseen vuorovaikutukseen ja se näkyisi koko päiväkodin ilmapiirissä. Pedagoginen ympäristö toteutuisi osaavan ja ammattitaitoisen henkilökunnan toimesta. Kulttuurinen ympäristö toteutuisi päiväkodissamme lapsen ja hänen perheen sisäisen kulttuurin kunnioittamisena ja kasvatuskumppanuutena. Päiväkodin sisäinen kulttuuri näkyisi hyvinvoivana henkilökuntana ja tämä välittyisi lapsille ja heidän perheilleen laadukkaana varhaiskasvatuksena.

Meidän päiväkodissa lapsi toimisi luonnollisesti leikkien, liikkuen, tutkien ja ilmaisten itseään. Mahdollistaisimme tämän päivittäisessä toiminnassa. Päiväkotimme luontopainotus tukisi lapsen luonnollista tapaa toimia. Esimerkiksi retkillä lapsi pääsisi tutustumaan ympäristöönsä ja tutkimaan sitä. Luonnossa tulisi monipuolista liikuntaa lapsen ehdoilla. Luonto antaisi lapselle paljon erilaisia tapoja ilmasta itseään ja luonnonmateriaaleista voitaisiin tehdä monenlaista taidetta, esimerkiksi luonnosta saatavien materiaalien avulla tehtävä taulu.

6.5 Yhteistyö ja kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus

Lapsen kehityksen, oppimisen ja kasvun edellytyksenä päiväkodissa on toimiva kasvatuskumppanuus hänen vanhempien ja päiväkodin välillä. Kasvatuskumppanuus tarkoittaa päiväkodin henkilökunnan ja lasten vanhempien välillä tehtävää yhteistyötä, jonka tavoitteena on kokonaisvaltaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen. Tärkeää on yhdessä keskusteleminen ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen lapsen edun mukaisesti. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31–32.) Kasvatuskumppanuus edellyttää dialogista eli tasavertaista vuorovaikutusta. Vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan on hyvä avata omia kasvatusmenetelmiään toisilleen sekä saavuttaa keskustelemalla ja toisen arvostamisella yhteinen linja lapsen

kasvatukseen. Lapsen kasvatukselle asetetaan yhdessä kasvatustavoitteet, joihin molemmat osapuolet sitoutuvat. Kasvatuskumppanuuden mahdollistaminen ja vahvistaminen on päiväkodin henkilökunnan vastuulla. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118–119.) Vanhemmilla on erityistuntemus lapsestaan ja hänen elämästään, kun taas päiväkodin henkilökunnalla on osaamista lapsen kehityksestä yleisesti ja kasvatopedagogiikasta. Hyvän yhteistyön sujumiseksi on tärkeää molemmin puolinen kunnioitus. (Koivunen 2009, 151–152, 156.)

Kasvatuskumppanuus toteutuisi ”Aarnimetsän päiväkodissa”, siten että henkilökunnan asenne ja arvot olisivat vanhempia kunnioittavia ja koko perheen huomioonottavia. Kiinnittäisimme huomiota vuorovaikutustaitoihimme, jotka mahdollistaisivat kasvatuskumppanuuden syntyminen ja kehittymisen. Henkilökuntamme olisi vanhempien saatavilla ja helposti lähestyttävä. Yhtenä keinona haluaisimme tarjota vanhemmille mahdollisuuden yhteistyöhön kanssamme aamukahvien merkeissä. Päiväkodissamme tulisi olemaan kerran kuussa järjestettävä vanhempien aamukahvihetki sekä tärkeiden ihmisten päivä. Tällöin he voisivat tulla päiväkodille keskustelemaan lastensa asioista sekä kuulumisista henkilökunnan kanssa. Tämä olisi Vasu -keskustelun sekä haku- ja tuontitilanteiden välimuoto.

Henkilökunnan välinen yhteistyö

Henkilökunnan välisen yhteistyön onnistumisen pohjana on se, että jokainen antaa ja ottaa vastaan palautetta rakentavasti. Vuorovaikutustaidot ovat merkityksellisessä roolissa henkilökunnan yhteistyön onnistumisessa. Ammattitaitoinen henkilökunta ei loukkaannu saamastaan palautteesta vaan pystyy keskustelemaan siitä rauhallisesti. (Koivunen 2009, 167–168.) ”Aarnimetsän päiväkodissa” kiinnittäisimme erityistä huomiota henkilökunnan välisen yhteistyön syntymiseen ja vahvistamiseen. Keinoina siihen olisivat säännölliset tiimipalaverit, henkilökunnan virkistysillat, ammattitaidon päivittäminen sekä henkilökunnan suunnittelupäivät. Työvuoropassit auttaisivat henkilökuntaa hahmottamaan oman työvuoronsa mukaiset tehtävät ja vastualueet. Kasvatuskumppanuus ja hyvä yhteistyö henkilökunnan välillä edesauttaisivat työssäjaksamista, työhyvinvointia sekä toimivaa yhteistyötä perheiden kanssa. Nämä antaisivat mahdollisuuden lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin huomioimiseen ja vahvistamiseen.

7 “Aarnimetsän päiväkodin” liiketoimintasuunnitelma

Tässä luvussa kerromme tulevan päiväkotimme liiketoimintasuunnitelman niiden raamien perusteella, jotka meidän tiedossa tällä hetkellä on. Kerromme teoriaa liiketoimintasuunnitelmasta ja liikeidean kuvauksesta. Kuvaamme oman tulevan päiväkotimme liikeidean ja omaa osaamistamme yrittäjinä. Kuvailemme palveluita, asiakkaita ja markkinoita. Luvun lopussa laskemme toimintamme kannattavuutta hyvin yleisellä tasolla.

7.1 Liiketoimintasuunnitelma

Liiketoimintasuunnitelman tarkoituksena on kertoa yrityksen perustamiseen liittyvät tärkeät asiat ja toimet, jotka auttavat yritystä menestymään. Liiketoimintasuunnitelman rakenne riippuu yrittäjän ja yrityksen tarpeista ja ominaispiirteistä. Voi painottaa joko enemmän kannattavuutta ja talouslaskelmia tai yrittäjän ominaisuuksia ja kykyjä. (Hesso 2013, 10–11.) Meidän, ”Aarnimetsän päiväkodin” liiketoimintasuunnitelma korostaa yrittäjien eli meidän ominaisuuksia. Me emme voi tehdä tarkkoja laskelmia toiminnan kannattavuudesta, kun perustaminen on vasta suunnitelmissa ja siinä on monia epävarmoja seikkoja, kuten esimerkiksi toimitilat.

7.2 Liiketoimintasuunnitelma ja liikeidean kuvaus

Liikeidean kuvauksen tarkoituksena on liiketoimintasuunnitelmassa kertoa mitä myydään, kenelle myydään ja miten myydään. (Yrityksen perustamisopas 2014, 12; Liiketoimintasuunnitelma n.d.). Meidän liikeideana on yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen Jyväskylässä. Tulemme mahdollisesti perustamaan luontopainotteisen päiväkodin, jonka palveluita tarjoamme Jyväskylän seudun lapsiperheille. Lapset ovat alle kouluikäisiä, tarjoamme siis päivähoitopalveluita ja esiopetusta. Päiväkodissamme toimii yliopistossa lastentarhaopettajan koulutuksen saanut työntekijä, jolla asetuksen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (A 14.12.1998/986, 4 §

& 7 §). määrittelemä kelpoisuus esiopetuksen järjestämiseen. Toimitamme perustuisi luontopainotukseen ja pieniin lapsiryhmiin.

”Aarnimetsän päiväkodin” SWOT

SWOT -analyysi eli riskianalyysi, jonka avulla arvioidaan oman liikeidean vahvuudet (Strength), heikkoudet (Weakness), mahdollisuudet (Opportunity) ja uhat (Threat). Yrittäjä arvioi, mitä sellaista osaamista hänellä on, mitä voitaisiin hyödyntää oman yrityksen pyörittämisessä. Tällaista osaamista ovat koulutus, työkokemus, harrastukset, kielitaito yms. Tässä osiossa yrittäjän on myös hyvä miettiä mitä lisäkoulusta hän mahdollisesti tarvitsee. SWOT- taulukossa vahvuudet ja heikkoudet ovat yrityksen sisäisiä tekijöitä ja mahdollisuudet ja uhat ovat puolestaan yrityksen ulkoisia tekijöitä. Sisäiset tekijät kohdistuvat nykyhetkeen ja ulkoisissa arvioidaan yrityksen tulevaisuutta. (Puustinen 2006, 61–63; OPH: SWOT-analyysi n.d.; Suomen riskienhallintayhdistys 2012–2015.)

Taulukko 2. ”Aarnimetsän päiväkodin” SWOT.

<p>Vahvuudet</p> <p>Yhteinen visio Yhteistyön toimivuus Aikaisemmat koulutukset ja ammattitaito Tiedot ja taidot erityiskasvatuksesta Työkokemus sosiaali- ja terveysalalta Ammatillinen itseluottamus Johtajuus Lapsilähtöisyys Kiinnostus luontoa kohtaan</p>	<p>Heikkoudet</p> <p>Koulutuksen riittämättömyys Työkokemuksen vähyyks lastentarhaopettajina Ei riittäviä valmiuksia päiväkotiyrittäjyyteen Taloudellinen tilanne Ammatillinen itseluottamus Johtajuus Epävarmuus Ei toimitiloja</p>
<p>Mahdollisuudet</p> <p>Rohkeus Pienuus (pieni päiväkotikoti + pienet ryhmät) Luontokasvatus Arvot Soveltuva ja pätevä henkilökunta Yhteistyö lähialueen eri toimijoiden kanssa Johtajuus Työhyvinvoinnin merkitys Jyväskylä</p>	<p>Uhat</p> <p>Taloudellinen tilanne Kilpailu Sopivat toimitilat Soveltuva ja pätevä henkilökunta Johtajuus Lakien muutokset Yhteiskunnan muutokset</p>

Taulukossa ”Aarnimetsän päiväkodin” SWOT näkyvät meidän vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet sekä uhat. (ks. Taulukko 2.) Meidän vahvuudet toimia yksityisinä päiväkotiyrittäjinä perustuvat yhteisiin näkemyksiin päiväkodista, toimivaan yhteistyöhön sekä monipuolisiin työkokemuksiin. Meillä molemmilla on aikaisempia tutkintoja suoritettuna, jotka vahvistavat ammatillista osaamista sekä kykyä toimia yrittäjinä. Toimintamme perustuu vahvoihin arvoihin ja moraalikäsityksiin. Haluamme olla hyviä johtajia, joten tämä on päiväkotimme vahvuus.

Tällä hetkellä heikkoutemme päiväkotimme suhteen ovat vähäiset työkokemukset lastentarhaopettajan työtehtävistä ja ylipäättään päiväkodin johtamisesta. Haluamme lisää kokemusta päiväkodin hallinnosta ja johtajuudesta. Osaamisemme riittävät lasten kanssa toimimiseen ja arjen pyörittämiseen, mutta päiväkotia ylläpitävistä toiminnoista meillä ei ole tietoa ja osaamista. Näitä asioita ovat esimerkiksi henkilöstöjohtaminen, työvuorosuunnittelu ja muut hallinnolliset seikat. Haluamme oppia näitä asioita, jotta voisimme toimia itse yrittäjinä ja johtajina päiväkodillemme. Kirjasimme SWOT -taulukon ammatillisen itseluottamuksen heikkoudeksi ja mahdollisuuksiin soveltuvan ja soveltuvan henkilökunnan. Tämä siksi, että tämän hetkisillä tiedoilla ja taidoilla se heikkous, mutta tulevaisuudessa mahdollisuus, sillä tulemme saamaan lisää ammattitaitoa aiheesta. Taloudellinen tilanteemme nyt on tiukka, emmekä pysty tällä hetkellä perustamaan päiväkotia. Meidän molempien täytyy vahvistaa omaa taloudellista tilannetta, ennen kuin olemme valmiita ottamaan päiväkodin perustamiseen tarvittavaa lainaa. Tämän hetkinen koulutuksemme tuntuu meistä riittämättömältä päiväkodin perustamiselle ja toiminnan pyörittämiselle. Koemme tarvitsemme lisää koulutusta, tietoa ja osaamista varhaiskasvatuksesta, jotta tunnemme olevamme valmiita päiväkotiyrittäjiksi. Nämä asiat pohjautuvat meidän tämän hetkisen osaamiseen.

Tulevaisuuden haasteista eli uhista suurimpana näemme yrityksen tuottavuuden. Saammeko me riittävän toimeentulon päiväkodin toiminnasta? Uskomme, että laki- ja yhteiskuntamuutokset tuovat enemmän pieniä yksityisiä päiväkoteja kilpailemaan samoille markkinoille. Tämä lisää huoltamme asiakkaiden riittävyydestä. Kilpailijoina näemme kunnallisen päivähoiton ja yksityiset pienet päiväkodit. Subjektiviisen päivä-

hoito-oikeuden rajaaminen vie meiltä mahdollisia asiakkaita, koska toisen vanhemman ollessa kotona, hänen lapsellaan ei ole oikeutta enää kokopäiväiseen hoitoon. Uhkana koemme sopivien toimitilojen löytymisen haasteen ja päiväkodin ideologian muuttamisen, jos sopivia toimitiloja ei löydy. Huolta herättää myös sopivan henkilökunnan löytäminen, joka haluaa sitoutua meidän visioomme ja arvoihin. Hyvä johtajuus vaatii rohkeutta kohdata haastavia tilanteita ja puuttua niihin sekä jämäkkyyttä ja luottamusta henkilökunnan tekemisiin. Johtajalta vaaditaan lisäksi rohkeutta ottaa vastuuta sekä omista toimistaan, että koko yrityksen puolesta.

Pyrimme vaikuttamaan näihin uhkiin muuttamalla ne meille mahdollisuuksiksi tulevaisuudessa. Moniin asioihin pystymme vaikuttamaan, esimerkiksi koulutuksen ja muun oman toiminnan avulla. Uhkana oleva kilpailu päiväkotimarkkinoilla voi myös olla meidän kannalta mahdollisuus, sillä päiväkotien ketjuuntuminen suuriksi kokonaisuuksiksi voi aiheuttaa sen, että vanhemmat voivat haluta pienen päiväkodin tuomaa turvallisuutta ja lämpöä lapselleen. Tällöin tämän hetkinen uhka muuttuu meille mahdollisuudeksi.

Meillä on mahdollisuus päiväkodin perustamiseen tulevaisuudessa. Olemme rakentaneet yhteistyöverkoston ja rakennamme sitä jatkuvasti lisää. Koulutuksen aikana olemme verkostoituneet erilaisten työ- ja harjoittelupaikkojen myötä, lisäksi olemme saaneet hyviä tulevaisuuden mahdollisia yhteistyökumppaneita erilaisten hankkeiden ja projektien kautta. Ymmärrämme verkostoitumisen olevan päiväkodin menestymisen takana. Näemme mahdollisuutena päiväkodin toimivuuteen halun onnistua ja perustaa päiväkodin. Haluamme olla hyviä johtajia ja hankkia osaamista sen saavuttamiseksi. Koemme tärkeänä hyvinvoivan henkilökunnan, joten alusta asti panostamme siihen. Tarvitsemme lisää koulutusta, harjoitusta ja varmuutta toimimiseen. On tärkeää pohtia yrityksen tulevaisuuden mahdollisuuksia, sillä voimme vaikuttaa niihin jo nyt opiskeluiden aikana, esimerkiksi hankkimalla tietoa erilaisten koulutusten avulla. Jyväskylän kaupunki on kasvava (ks. edellä.), joten se uudet asuinalueet tarjoavat meille mahdollisuuden kannattavaan päiväkotitoimintaan.

7.3 Osaamisemme yrittäjinä

Meillä kummallakin on aikaisempaa koulutusta eri koulutusaloilta; tutkinnot liiketaloudesta, sähköalalta ja sosiaali- ja terveysalalta. Mielestämme on hyvä, että meillä on kokemusta eri aloilta ja yhdistävänä tekijänä ovat lähihoitajan tutkinnot. Ne antavat meille lisää ymmärrystä toimia yrittäjinä. Sosionomin tutkinto syventää meidän varhaiskasvatuksen osaamistamme. Koemme kuitenkin tarvitsevamme lisää koulutusta. Olemme miettineet osaamisemme vahvistamista yliopiston varhaiskasvatuksen opinnoilla. Työkokemusta meillä on paljon eri aloilta, myös sosiaali- ja terveysalalta. Nämä ovat kasvattaneet meitä ihmisinä ja luoneet meille valmiuksia toimia yrittäjinä. Aiomme työskennellä tulevaisuudessa eri päiväkodeissa, jotta saamme lisää työkokemusta ja näemme erilaisia toimintatapoja työskentelyyn. Näin vahvistamme rohkeuttamme perustaa oma päiväkotitulevaisuudessa.

Vahvat puolemme yrittäjinä ovat läsnäolon taito, organisointikyky, periksi antamattomuus, luottamus ja usko omaan visioon. Kehittämisen kohteita meillä on jäämäkkyyden harjoittelu, taidekasvatuksen suunnittelu ja toteuttaminen sekä rohkeus heittäytyä. Lisäksi tarvitsemme koulutusta liiketoiminnalliseen osaamiseen, kuten talouden, markkinoinnin ja tuotteistamisen hallitsemiseen. Aioimme vahvistaa näitä kehittämisen kohteita hankkimalla lisää koulutusta ja hakemalla vahvistusta käytännön työn kautta. Erikoisosaamista meiltä löytyy asiantuntijuutta näkemisen, kuulemisen, vuorovaikutuksen ja kielen haasteisiin. Lisäksi meillä on kokemusta perhetyöstä. Harrastustoiminnan kautta meillä on kokemusta lasten ja vanhempien kohtaamisesta ja ohjaamisesta. Toimiminen nuorisovaltuuston jäsenenä antoi meille omakohtaista kokemusta ja ymmärrystä kunnan palvelujärjestelmästä.

7.4 Palvelut, asiakkaat ja markkinat

Palveluna tarjoamme 3-6 -vuotiaille lapsille päivähoitoa pienessä ryhmättömässä päiväkodissa. Lapsia päiväkodissa on yhteensä 24 ja kasvatustehtävissä toimii kolme ai-

kuista. Päiväkotimme pohjautuu luontopainotukseen, pieniin ryhmiin, kodinomaisuuteen ja lasta arvostavaan hoitoon, huolenpitoon ja opetukseen. Tarkemmin kuvausta päiväkodistamme löytyy luvusta 6. Asiakkaitamme ovat Jyväskylän seudun lapsiperheet, jotka kiinnostuneet luontopainotuksesta tai haluavat vahvistaa lapsensa luontosuhdetta. Asiakkaillamme on mahdollista saada lapselleen päivähoitoa koulun aloitukseen saakka. Tämä mahdollistaa lapselle turvallisen kasvuympäristön ja tutut sekä luotettavat kasvattajat.

Markkinatilannetta kartoitimme kyselyllä, joka tehtiin Jyväskylän neuvoiloissa. Telemämme tutkimuksen (ks. Luku 4) mukaan yli puolet vastaajista oli sitä mieltä että, heidän asuinalueellaan Jyväskylässä olisi tarvetta uudelle päiväkodille. Tämän mukaan koemme, että päiväkodillamme voisi olla kysyntää.

7.5 Kannattavuus

Kaikki liiketoiminta pohjautuu kannattavuuteen. Liiketoiminta on kannattavaa, kun sen menot ovat pienemmät kuin tulot. Tärkeimmät käsitteet liittyen kannattavuuteen ovat käyttökate, myyntikate, liiketulos ja tilikauden tulos. Yrityksen tulos on yksi tapa mitata yrityksen kannattavuutta. Tärkeää on tietää, mitä yrityksen tuloksella tarkoitetaan, sillä se voi olla monia asioita. Se lasketaan tietyltä ajanjaksolta ja siihen ei kuulu arvolisäveroa. (Eklund & Kekkonen 2014, 72; Eklund & Kekkonen 2011, 63.)

Käsitlemme tässä kannattavuutta hyvin yleisellä tasolla säädösten ja lakien antamien tietojen perusteella. Esittelemämme tiedot pohjautuvat siihen, että tulevaisuudessa mahdollisesti perustamme oman päiväkodin. Jyväskylässä yksityinen päiväkotiyrittäjän päivähoitomaksu koostuu palvelusetelistä. (Palveluohjausyksiköstä haettavat tuet 2015). Laskimme Jyväskylän kaupungin palvelusetelin määrät -lomakkeen perusteella päiväkotimme kannattavuutta. Laskemme kannattavuuden kolmesta kuuteen -vuotiaille lapsille siten, että yhteensä kokopäiväisessä hoidossa heitä olisi 24 lasta.

Olemme huomioineet päiväkotimme kuukausitulojen laskemisessa esiopetuksen piiriin kuuluvat lapset. Eli yrittäjinä saamme heistä samansuuruisen hoitomaksun kuin muistakin yli kolmevuotiaista lapsista. Suurimpana hoitomaksun maksajana esikouluikäisten lasten kohdalla on kunta koska esiopetus on heidän vanhemmilleen ilmaista.

Taulukko 3. Päiväkotimme arvioidut kuukausitulot.

<p>Kuukausitulot: Hoitomaksu yli 3-vuotiaat 731 €/kk x 24 lasta = 17 544 €/kk Päiväkotimme kuukausitulot ovat 17 544 €</p>
--

(Lähde: Palveluohjausyksiköstä haettavat tuet 2015.)

Työntekijöinä meillä tulee olemaan neljä kasvatustehtävissä toimivaa henkilöä, joiden kelpoisuusvaatimukset näkyvät laissa sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. (L 272/2005, § 7- § 8, § 10). Nämä ammattilaiset tulevat olemaan kaksi sosionomia, eli me, joista toinen meistä toimii päiväkodin johtotehtävissä puolet ajasta, lopun aikaa hän on mukana toiminnassa lasten kanssa. Toinen meistä toimii kokoaikaisena lastentarhanopettajana. Muut lastenkasvatukseen liittyvät ammattilaiset ovat lastentarhaopettaja, jolla on esiopetusoikeus ja lähihoitaja, joka toimii lastenhoitajana. Siivoamme päiväkodin tilat itse, joten erillistä laitoshuoltajaa emme tarvitse. Ostopalveluna hankimme talonmiehen ja ateriapalvelun. Laskimme palkat yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimuksen mukaan ja muut henkilöstökulut saimme palkkalaskurin avulla (ks. Kuvio 5.)

Huomioitavaa palkoissa on, se että työntekijöiden iät ja työntekovuodet vaikuttavat, joten arvioimme ne. Tässä tapauksessa iät ovat 25 vuotta ja työkokemusta nolla vuotta. (Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus 2013, 33–34, 37; Palkkalaskuri 2012.) Kokosimme menot yhteen taulukkoon. (ks. Taulukko 3.). Palkkojen lisäksi tulojen tulee kattaa kiinteät kustannukset, joita ovat kiinteistöön liittyvät kustannukset, ruokapalvelut, materiaalit, lainan lyhennykset ja -hoitokulut, verot, vakuutukset, lelut ja välineet. Päiväkodin kirjanpidon hoitaisi kirjanpitotoimiston asiantuntija. Päiväkotimme arvioidut ovat kuukausitulot 17 544 € ja arvioidut kuukausimenot ovat 11 905,175 €, joten meille jää muihin kiinteisiin kustannuksiin 5 638,825 € kuukaudessa.

Taulukko 4. Päiväkotimme arvioidut kuukausimenot.

Kuukausimenot:

Palkka + muut henkilöstökulut:

– Lähihoitaja G17: 1859,34 € + 416,31 € = **2319 €/kk**– Lastentarhanopettaja G21: 2120,32 € + 463,92 € = **2584,24 €/kk**– Sosionomi G21: 1+ ½ = 2120,32 € + 463,92 € + 1060,16 + 231,96 = **3876,36 €/kk**– Päiväkodin johtaja G24: ½ = 2252,35 / 2 = 1126,175 € + 246,40 € = **1375,575 €/kk**

Kiinteät kustannukset

– Vuokra: Esim. Jyskässä **1750€ /kk****Kuukausimenot yhteensä ovat 11 905,175 €**

(Lähde: Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus 2013, 33–34, 37; Palkkalaskuri

2012; Oikotie n.d., Vuokrattavat asunnot.)

8 Pohdinta

Kerromme tässä luvussa millainen matka tämän opinnäytetyön tekeminen on kokonaisuudessaan ollut, sen haasteita ja onnistumisen kokemuksista. Pohdimme myös millaiset valmiudet meillä on yrittäjyyteen. Työn tekemisen aikana olemme oivaltaneet omaavamme taitoja, osaamista ja kykyjä, mitä tarvitaan varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Olemme oivaltaneet tutkimuksen olevan prosessi, johon kuuluvat haasteet, onnistumiset ja varsinkin kehittyminen.

8.1 Opinnäytetyöprosessin pohdintaa

Päätimme tehdä opinnäytetyönä asiakastoiveiden kartoittamisen, sillä haluaisimme perustaa oman päiväkodin tulevaisuudessa. Halusimme työn avulla saada selville yrittäjyysvalmiutemme, liikeidean kannattavuuden ja kykyämme perustella näkemyksiämme ja osaammeko ottaa huomioon kaikkia niitä asioita, mitä yrityksen perustaminen vaatii. Mielestämme koko matka opinnäytetyön eteen on ollut meille ammatillisen kasvun paikka. Opiskelutyöliimme sopi työn pitkäjänteisyys, sillä olemme saaneet kasvaa työn mukana. Aluksi tarkistimme jokaisen asian lähteistä, mutta loppua kohden osaamisemme kasvoi sekä ammatillisuutemme lisääntyi ja käsitteistö tuli tutuksi. Aloitimme työn kolme kertaa alusta, kunnes hahmotimme kokonaiskuvan. Tavoitteet ja päämäärä työllemme olivat selkeitä, mutta keinot etenemiseen olivat hie-man kadoksissa.

Opinnäytetyöprosessin aikana olemme myös oppineet paljon itsestämme ihmisinä ja siitä, kuinka me koemme maailman. Yhteistyömme sujui todella hyvin, sillä osasimme ottaa toisemme huomioon ja kummankin omat vahvuudet veivät työtä eteenpäin. Vahvuutenamme meillä oli käytännönläheinen oppimistyyli. Opimme parhaiten itse tekemällä ja käytännön töissä. Haasteena koimme kirjallisen tuotoksen tekemisen. Mielestämme tieteellistä tietoa on haastavaa sovittaa käytäntöön. Tarvitsemme lisää harjoitusta tämän osa-alueen vahvistamiseen.

Koimme tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat, eli tutkimuksen teorian, haasteellisenä soveltaa käytännön työhön. Olisimme voineet hakea tutkimuslupaa Jyväskylän kaupungilta aikaisemmin. Tämä olisi nopeuttanut tutkimuksen aloittamista, jolloin vastausaika olisi ollut enemmän ja mahdollisesti siten myös vastauksia. Yhteistyömme tutkimusaikana onnistui hyvin, mikä auttoi meitä ratkaisemaan haasteita. Meillä oli mielestämme hyvät lähteet, jotka olivat monipuoliset ja luotettavat.

Olemme onnistuneet säilyttämään mielenkiintomme aihetta kohtaan koko prosessin ajan. Meidän osaamisemme ja tietopohjamme on lisääntynyt opinnäytetyön prosessin aikana. Varhaiskasvatuksen asiakirjat ja eri lakien osaaminen ja tuntemus on syventynyt. Olemme oppineet paljon luonto- ja ympäristökasvatuksesta ja sen menetelmistä. Yrityksen perustamiseen ja liiketoimintasuunnitelman tekemiseen olemme saaneet pohjatiedot, joita haluaisimme syventää, ennen mahdollisen päiväkotimme perustamista.

8.2 Tutkimuksen pohdintaa

Menetelmänä kyselylomake oli helppo ja nopea toteuttaa. Olisimme kuitenkin voineet miettiä sen rakennetta enemmän. Olisimme voineet pohtia kysymysten asiasältöä, sillä emme saaneet aivan niitä vastauksia, joita olisimme tarvinneet. Lisäksi jatkossa emme sekoita keskenään suljettuja ja avoimia kysymyksiä, sillä niiden tulkinta ja vastausten kirjaaminen oli haastavaa. Toisaalta suljettujen ja avoimien kysymysten samanaikainen käyttö mahdollisti vastaajien tarkemman mielipiteiden esilletulon. Haasteena koimme tulosten koonnin, miten saamme vastauksissa esille tulleet asiat ymmärrettävään ja selkeään muotoon. Mielestämme tutkimuksemme luotettavuus oli heikko, koska vastauksia saimme vähän, vain 28 vastausta 160:sta. Oletettua vähäisempään vastausmäärään saattoi vaikuttaa mielestämme myös lomakkeiden esilläolo osassa neuvoloissa. Osa lomakkeista oli hautautunut papereiden alle neuvoloiden aulatiloissa.

Näkemyksemme mukaan se, että rajasimme kohderyhmämme alle yksivuotiaiden lasten vanhemmiksi, vaikutti vastausten lukumäärään. Toisaalta edesauttoi meille sopivimman kohderyhmän tavoittamisessa. Osa kysymyksistämme oli hyvin henkilökohtaisia, joten uskomme sen vaikuttaneen osaltaan vastaamattomuuteen. Vastausaikaa kyselylle olisi voinut olla enemmän, jotta useampi ihminen olisi ehtinyt vastamaan. Ottaen huomioon tutkimuksen teossa ilmenneet haasteet, onnistuimme hyvin mielestämme saavuttamaan tutkimukselle asetetut tavoitteet.

Aikaisempia tutkimuksia suoraan luonto- ja ympäristöpainotteisen päiväkodin kannattavuudesta Jyväskylässä emme löytäneet. Löysimme kuitenkin tutkimuksia jotka sivusivat aihettamme, kuten luonnon vaikutukset lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Saimme kartoittavassa tutkimuksessamme selville vanhempien kiinnostuksen luonto- ja ympäristökasvatusta kohtaan. Painotus ei yksistään riitä vanhempien valintaan lastensa päiväkodin suhteen, vaan siihen vaikuttivat enemmän lapsiryhmän koko ja päiväkodin arvot.

8.3 Tulosten johtopäätökset

Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme koski Jyväskylän tarvetta uudelle pienelle päiväkodille. Tähän kysymykseen emme oikein saaneet vastausta. Olisimme voineet muotoilla kysymyksen tarkemmin. Emme tutkimuksemme aikana valitettavasti saaneet yhteyttä Jyväskylän varhaiskasvatuspalveluiden palvelujohtajalle, jolta olisimme mahdollisesti saaneet yksilöllisempää tietoa varhaiskasvatuspalveluista Jyväskylässä. Saimme tutkimuksemme avulla tietää, että Jyväskylässä olisi tarvetta uudelle päiväkodille esimerkiksi Palokassa tai Kangaslammella vanhempien mukaan. Vastausmäärä oli kuitenkin niin alhainen, että tulos ei ollut täysin luotettava. Toinen kysymyksemme käsitteli luontopainotuksen merkitystä päiväkodin valinnassa. Luontopainotuksella olisi kysyntää Jyväskylän alueella. Lisäksi halusimme selvittää olisiko Jyväskylään kannattavaa perustaa pieni luontopainotteinen päiväkot.

Tutkimuksemme mukaan luontopainotus ei ollut tärkeää, sillä se sai tärkeysjärjestyksessä vain vähän pisteitä (68/176). Emme saaneet kannattavuuteen tutkimuksen avulla selkeää vastausta, mutta laskimme sitä itse (ks. 7.4). Jyväskylässä luontopainotteiselle päiväkodille olisi asiakkaiden kiinnostusta, jos sen sijainti olisi sopiva.

Tutkimuksen reliabelius eli tutkimuksen toistattavuus tarkoittaa sitä, saako eri tutkimus kerroilla saman tuloksen. Tutkimuksen validius tarkoittaa sitä, että mittaako tutkimus juuri sitä, mitä on tarkoitus tutkia eli onko selitys luotettava (Hirsjärvi ym. 2009, 231–232.) Tutkimuksemme tarkoitus oli saada ihmisten mielipide esille luontopainotteiseen päiväkotiin liittyen. Saimme ihmisten mielipiteet esille ja näin ollen tutkimuksemme tavoite toteutui, mutta reliabelius ei. Meidän tutkimuksemme on validi, sillä saimme sen avulla selville asiakkaiden toiveita ja vahvistusta visiolle omasta päiväkodista. Tutkimuksemme luotettavuuteen vaikutti vastausten vähäinen määrä heikentävästi. Emme osanneet muotoilla tutkimuslomakkeeseen kysymyksiä siten, että ne olisivat selkeästi vastanneet meidän tutkimuskysymyksiin. Tutkimuslomaketta testasimme eri ihmisillä ja pyysimme heiltä arvioita lomakkeen toimivuudesta ja selkeydestä. Olisimme voineet avata lomakkeen info-osuudessa tarkemmin mitä luonto- ja ympäristökasvatus tarkoittaa ja kuinka se näkyy lasten päiväkodin arjessa. Tämä olisi mielestämme lisännyt lomakkeen ymmärtämistä, jolloin vastausmäärätkin olisivat sen seurauksena kasvaneet. Tämän johdosta koko tutkimuksen luotettavuus olisi lisääntynyt.

8.4 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkokehittäminen

Teimme työmme koskien Jyväskylää, sillä se on kasvava ja vetovoimainen kaupunki. Tuleva mahdollinen päiväkotimme tulisi sijaitsemaan Jyväskylässä, joten mielestämme on tärkeää kartoittaa ja selvittää Jyväskylän varhaiskasvatuksen palvelurakennetta ja sitä, millaisia päiväkoteja täällä jo on. Jyväskylässä on päiväkoteja yhteensä 82, joista kunnallisia on 54 ja yksityisiä 28. (Jyväskylän kaupunki 2015, Päivähoito ja esiopetus: päiväkodit.) Suoraan luonto- ja ympäristökasvatuspäiväkoteja emme löytäneet, mutta Tenavat myötätuulessa -päiväkodilla on Vihreä Lippu sertifikaatti.

Tämä tukee käsitystämme sille, että luonto- ja ympäristökasvatuksellisella päiväkodilla olisi mahdollisesti tarvetta Jyväskylässä.

Päiväkotiamme perustaessa otamme huomioon Jyväskylän kaupungin alueen kaavoitus- ja asuinaluesuunnitelmat, jotka määrittävät osaltaan päiväkodin fyysistä sijaintia. Niistä saamme tietoa suunnitteilla olevaista asuinkeskuksista ja -alueista. Näin voimme tavoittaa parhaiten asiakkaamme. Teemme ennen päiväkodin perustamista uuden kartoittavan kyselyn, jolla voimme tarkemmin suunnitella meille sopivinta aluetta päiväkodin perustamiseen. Selvitämme tuoreimmat tiedot koskien Jyväskylän kaavoitus- ja asuinaluesuunnitelmia. Näitä tietoja tarvitsemme, kun mietimme missä päin Jyväskylää olisi sopivin sijainti päiväkodille. Oman kokemuksemme mukaan ihannealue voisi olla uusi omakotialue, sillä siellä asukkaat koostuvat pääsääntöisesti lapsiperheistä. Esimerkiksi päiväkotia Amiraali sijaitsee asuinalueella, jossa suurimmaksi osaksi on omakotitaloja ja siellä on paljon lapsiperheitä.

Uusimman KymppiR2015-ohjelman mukaan Jyväskylään aikavälillä 2020–2025 rakennetaan uusia omakotitaloalueita. Näitä alueita ovat Ylämäyrämäen, Kauramäen, Sääksvuoren, Tuohimutkarinteen, Kinkovuoren, Ruokkeen, Tikkanen, Matinmäen ja Hupelin alueet. Ohjelman mukaan Jyväskylän uusilla omakotialueilla on kysyntää uudelle päiväkodille. Suurin tarve uudelle päiväkodille on vuosina 2020–2025 Keljonkankaalla ja Läntisen Palokan asuinalueilla. (Jyväskylän kaupunki 2015: KymppiR2015-ohjelma, 14–15.) Me haluaisimme perustaa päiväkotimme Ylämäyrämäen, Tuohimutkarinteen tai Kauramäen alueelle, sillä ne ovat sijainniltaan meille sopivimpia. KymppiR2015-ohjelma tukee meidän visiota oman päiväkodin perustamisesta, sillä sen mukaan Jyväskylään tarvitaan uusia päiväkotiteja. Ohjelman mukaan päiväkodille on tarvetta varsinkin Keljonkankaalla, joka voisi alueena sopia meidän päiväkodille.

Mielestämme Jyväskylässä vallitsee lähi- ja luomuruokaa arvostava ilmapiiri. Jyväskylän alueella on paljon lähiruokapiirejä, kaupoista löytyy paljon erilaisia vaihtoehtoja lähi- ja luomuruokalle ja erilaisia pientiloja, jotka toimittavat tuotteita suoraan kuluttajalle. Tämän perusteella uskomme, että sillä on merkitystä myös lasten vanhemmille.

Tämä vahvistaa meidän uskoa päiväkotimme ideologiaan, mikä korostaa lähi- ja luomuruoan merkitystä.

Meidän päiväkodin perustamisen ollessa mahdollista ja ajankohtaista, toimimme seuraavalla tavalla. Uskoisimme perustamisen tulevan ajankohtaiseksi noin viiden vuoden kuluessa. Ensimmäisenä otamme yhteyttä Jyväskylän varhaiskasvatuspalveluyksikön palvelujohtajaan, jonka kanssa keskustellemme minne alueelle Jyväskylässä olisi tarvetta päiväkodille sekä tutustumme väestökeskuksen ja tilastokeskuksen uusiin lukuihin väestöstä. Mietimme meille sopivimman yritysmuodon. Meille sopivien tilojen löydyttyä otamme yhteyttä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus), Jyväskylän rakennusvalvontaan, Keski-Suomen pelastuslaitokseen ja Aluehallintovirastoon (AVI) sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon (Valvira) tilojen tarkastamista ja lupien saamista varten. Osa näistä toimijoista valvoo ja ohjaa yksityisten päiväkotien toimintaa ja laatua. Otamme yhteyttä myös pankkiin lainaan liittyvissä asioissa ja Jyväskylän Uusyrittäjäkeskuksen yrityksen perustamistoimiin liittyvissä saadaksemme apua, tukea ja ohjausta. Yrityksen vakuutusasioissa otamme yhteyttä vakuutusyhtiöön ja Keski-Suomen verotoimistoon päiväkodin verotukseen liittyvissä asioissa. Palkkaamme meille kirjanpitäjän talousasioihin. Palkkaamme meille sopivat työntekijät, otamme huomioon markkinointi ja mainostaminen sekä kiinteistönhuollon. Etsimme arvoihimme sopivan ateriapalvelun.

Voimme hyödyntää saamiamme tuloksia oman mahdollisen tulevan päiväkotimme vision kehittämisessä, toimintatapojen luomisessa sekä yrityksen liiketoimintasuunnitelman teossa. Jyväskylän kaupunki haluaa koosteen kartoituksen tuloksista ja niitä se voi käyttää varhaiskasvatuspalveluidensa kehittämiseen. Mielenkiintoinen tutkimusaihe voisi olla ihmisten näkemysten tutkiminen luonto- ja ympäristökasvatuksesta, eli mitä he ajattelevat sen sisältävän. Lisäksi voisi olla kiinnostavaa tutkia, miten Jyväskylässä eri päiväkodeissa luontokasvatus toteutuu. Lisätutkimusaiheena voisi olla myös miten lapsilähtöisyys näkyy luonto- ja ympäristökasvatuksessa. Näihin kysymyksiin toivomme saavamme vastauksia ennen mahdollista päiväkotimme perustamista. Jatkotutkimusehdotuksena voisi tutkia miten vanhempien koulutustaso vaikuttaa vanhempien arvostukseen luonto- ja ympäristökasvatusta sekä lähi- ja luomiruokaa kohtaan.

Lähteet

A 14.12.1998/986. Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Valtion säädöstietopankki Finlex. [Http://www.finlex.fi](http://www.finlex.fi), ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 17.12.2015. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980986#L3P4>.

A 16.3.1973/239. Asetus lasten päivähoidosta. Valtion säädöstietopankki Finlex. [Http://www.finlex.fi](http://www.finlex.fi), ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 16.12.2015. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>.

Aarresaari Päiväkodit. 2015. Löytöretki kohti maailmaa. Aarresaari-Päiväkodit. Viitattu 24.9.2015. <http://www.aarresaari.fi/yritysesittely>.

Aluehallintovirasto (AVI). 2015. Varhaiskasvatus. Viitattu 8.12.2015. https://www.avi.fi/web/avi/varhaiskasvatus?p_p_id=122_INSTANCE_aluevalinta&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_r_p_564233524_resetCur=true&p_r_p_564233524_categoryId=14400#.Vmba2zJcwUE.

Arvonen, S. 2015. Metsämieli. Kehon ja mielen kuntosali. Metsäkustannus. Latvia: Jelgava Printing House.

Auralan päiväkodin omavalvontasuunnitelma. 2013. Turun kaupunki. Viitattu 8.12.2015. <http://www.aurala.fi/wp-content/uploads/2013/12/Auralan-p%C3%A4iv%C3%A4kodin-omavalvontasuunnitelma-18.12.2013.pdf>.

Cantell, H. & Koskinen, S. 2004. Ympäristökasvatuksen tavoitteita ja sisältöjä. Teoksessa Ympäristökasvatuksen käsikirja. Toim. Cantell, H. Juva: PS-kustannus. 60–79.

Eerola-Pennanen, P. 2011. Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. Toim. Hujala, E. & Turja, L. Juva: PS-kustannus. 233–245.

Eklund, I. & Kekkonen, H. 2014. Kannattavuuslaskenta ja hinnoittelu. Helsinki: Sanoma Pro.

Eklund, I. & Kekkonen, H. 2011. Toiminnan kannattavuus. Helsinki: WSOYpro.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. 2015 Määräykset ja ohjeet 2014:94. Opetushallitus. Tampere: Suomen Yliopistopaino. Viitattu 1.12.2015. http://www.oph.fi/download/163781_esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf.

Green Care Finland. N.d. ”Green Care Finland ry toimii Suomessa edistään muun muassa luonto-, eläin-, ja maatalo-avusteisten menetelmien käyttöönottoa hyvinvointi- ja terveyspalveluiden yhteydessä.” Viitattu 7.9.2015. <http://www.gcf Finland.fi/>.

Haapamäki, J., Kaipio, K., Keskinen, S., Uusitalo, I. & Kuoksa, M. 2000. Yhteisö kasvat-
taa – Päivähoito oppimis- ja kasvatusyhteisönä. Tampere: Tammer-Paino.

Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen ja -kehitykseen. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Helsingin uusyrittäjäkeskus. Liiketoimintasuunnitelma. Kannattavuuslaskelma. Kannattavuus. Viitattu 11.4.2015. www.liiketoimintasuunnitelma.com.

Hesso, J. 2013. Hyvä liiketoimintasuunnitelma. Vantaa: Helsingin seudun kauppamari.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.uudistettu painos. Hämeenlinna: Tammi.

Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelma. 2014. Suunnitelma on kirjoitettu 15.2.2010 ja päivitetty 10.9.2014. Jyväskylä. Viitattu 11.4.2015. http://www.jyvaskyla.fi/instance/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/38242_JKLvasu.pdf.

Jyväskylän kaupunki. 2015. KymppiR2015-ohjelma. Maankäytön toteuttaminen vuoteen 2025. Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö. 20.10.2015. Viitattu 20.1.2016. http://www2.jkl.fi/kaavakartat/KymppiR2015/KYMPPIR2015_OHJELMA.pdf.

Jyväskylän kaupunki. 2015. Päivähoito ja esiopetus. Yksityiseen päivähoitoon hakeminen. Viitattu 24.9.2015. <http://www.jyvaskyla.fi/paivahoito/yksityiset>.

Jyväskylän kaupunki. 2015. Päivähoito ja esiopetus. Päivähoidon palveluseteli – ja raha. Viitattu 24.9.2015. <http://www.jyvaskyla.fi/paivahoito/yksityiset/palveluseteli>.

Jyväskylän kaupunki. 2015. Päivähoito ja esiopetus. Päiväkodit. Viitattu 14.12.2015. <http://www.jyvaskyla.fi/paivahoito/paivakodit>.

Jyväskylän kaupunki. 3.2.2015. Päivähoidon palvelusetelin perusteet 1.1.2015 alkaen. Varhaiskasvatuspalvelut. Viitattu 24.9.2015. http://www.jyvaskyla.fi/instance/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/75839_palvelusetelin_perusteet_20150101.pdf.

Jyvässeudun Hoivapalvelut. 2015. Tähtipäiväkodit. Viitattu 15.12.2015. http://www.jklhoivapalvelu.com/?page_id=814.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Practica. Hämeenlinna: Kirjapaja.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 202. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino.

- Karila, K., Harju-Luukkainen, H., Juntunen, A., Kainulainen, S., Kaulio-Kuikka, K., Mattila, V., Rantala, K., Ropponen, M., Rouhiainen-Valo, T., Sirén-Aura, M., Goman, J., Mustonen, K. & Smeds-Nylund, A.-S. 2013. Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa. Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 7:2013. Tampere: Korkeakoulujen arviointineuvosto. Viitattu 14.12.2015. http://karvi.fi/app/uploads/2014/09/KKA_0713.pdf.
- Kettunen, I. 2015. Luonnon lapset. Metsäryhmässä luonto kutsuu lapset tutkimaan ja oivaltamaan. Tämä on keskeistä Case Forest-pedagogiikassa. Talentia -lehden erikoisnumero varhaiskasvatuksen ammattilaisille 2.2015. Kasvu, 4, 6-10.
- Klemmari. 2015. Päivähoidon palveluseteli. Päiväkodit. Jyväskylä. Jykes. Viitattu 14.12.2015. <https://www.klemmari.info/jyvaskyla/palvelusetelipalvelut/paivahoidon-palveluseteli-paivakoti>.
- Konsultia. 2010. Oman yrityksen perustaminen (OYP). Tampere: Klingendahl Paino.
- Koivunen, P.-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: PS-Kustannus.
- Koppa. N.d. Määrällinen analyysi. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 27.10.2015. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/maarallinen-analyysi>.
- Könönen, P. & Suomen Latu. 2015. Ulkoilmaelämän lumoissa. Suomen Ladun Luonnossa kotonaan -toiminta haluaa saada lapset ulos luontoon leikkimään ja liikkumaan. Suomen Lastenhoitoalan Liiton jäsenlehti 5/2015. Slalli, 49, 5, 18–19.
- L 19.1.1973/36. Varhaiskasvatustalaki. Valtion säädöstietopankki Finlex. <http://www.finlex.fi>, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 17.9.2015. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>.
- L 272/2005. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Valtion säädöstietopankki Finlex. <http://www.finlex.fi>, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 14.12.2015. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050272>.
- Laaksonen, H. 2014. Ympäristökasvatus osana varhaiskasvatusta – Päiväkoti Ompulan ympäristökasvatusopas. Opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö. Viitattu 7.12.2015. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/76825/Laaksonen_Henna.pdf?sequence=1.
- Lahtinen, J. & Selkee, J. 2014. Varhaiskasvatuksen hallinto, palveluseteli ja kuntalisät 2014. Selvitys lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisistä, varhaiskasvatuksen hallinnosta sekä palvelusetelin käytöstä Manner-Suomen kunnissa. Helsinki: Kuntaliitto Kommunförbundet. Viitattu 24.9.2015. <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/opeku/vasu/vaka-tukimuodot/kuntalisat-vauvaraha/kuntalisat-2014/Documents/varhaiskasvatuskysely2014%20raportti.pdf>.

Leinonen, A. 2015. Voimaannuttava luonto. Lapsiperheiden näkemyksiä luonnon hyvinvointivaikutuksista. Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosiaalipedagoginen kasvatusta. Viitattu 7.12.2015. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/87005/Leinonen_Annukka.pdf?sequence=1.

Leinonen, J. 2014. Pedagogisia näkökulmia lasten osallisuuden tukemiseen varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. Toim. Heikka, J., Fonsén, E., Elo, J. & Leinonen, J. Tampere: Suomen varhaiskasvatus. 16–40.

Liiketoimintasuunnitelma. N.d. Liiketoimintasuunnitelma. Uusyrityskeskus. 2007–2011. Mallipohja liiketoimintasuunnitelman tekoon. Viitattu 30.11.2015. https://liiketoimintasuunnitelma.com/index.php?page=business_plan&subpage=business_idea.

Luomi, A., Paananen, J., Viberg, K. & Virta, L. 2010. Keke päiväkodissa. Kestävän kehityksen opas. Viitattu 20.10.2015. http://www.4v.fi/files/4679/Keke_paivakodissa.pdf.

Mahkonen, S. 2015. Varhaiskasvatuslaki. Porvoo: Edita.

Nikkinen, I. 2002. Metsämörri. Ohjaajan käsikirja. 3. painos. Tehty yhteistyössä Rakennusalan Kustantajat RAK ja Suomen Ladun kanssa. Nurmijärvi: Sarmala.

Nordström, H. 2004. Ympäristökasvatuksen toimintamalleja. Teoksessa Ympäristökasvatuksen käsikirja. Toim. Cantell, H. Juva: PS-kustannus. 116–143.

Oikotie. N.d. Vuokrattavat asunnot. Omakotitalo Jyskässä. Viitattu 14.12.2015. <http://asunnot.oikotie.fi/vuokrattavat-asunnot/11721372#?previousSearchId=5>.

Opetushallitus (OPH). 2015. OPS 2016. Tavoitteet. Aikataulu. Viitattu 15.12.2015. <http://www.oph.fi/ops2016>.

Opetushallitus (OPH). N.d. Esiopetus. Viitattu 17.9.2015. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/esiopetus.

Opetushallitus (OPH). N.d. Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö. Säädökset ja ohjeet. Lainsäädäntö. Varhaiskasvatus. Viitattu 8.12.2015. http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/lainsaadanto/varhaiskasvatus.

Opetushallitus (OPH). N.d. Varhaiskasvatus. Viitattu 17.9.2015. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus/103/0/opetushallituksesta_varhaiskasvatuksen_asiantuntijavirasto.

Opetushallitus. (OPH). N.d. VASU2017. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistaminen. Säädökset ja ohjeet. Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet. Varhaiskasvatus. Viitattu 15.12.2015. www.oph.fi/vasu2017.

Opetushallitus (OPH). N.d. SWOT-analyysi. Viitattu 30.11.2015.

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/swot-analyysi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). 8.5.2015. Varhaiskasvatustlain ensimmäinen vaihe voimaan 1.8.2015. Lakimuutoksen keskeinen sisältö. Viitattu 23.10.2015.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/varhaiskasvatus/liitteet/Vaka1_liite.pdf.

Palkkalaskuri. 2012. Verohallinto. Palkkalaskuri on osa valtiovarainministeriön koordinoimaa Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelmaa (SADe-ohjelma), joka tuo sähköisen asioinnin palvelut kansalaisten sekä viranomaisten ulottuville (www.vm.fi/sade). Viitattu 14.12.2015. <https://www.palkka.fi/palkkalaskuri/>.

Palveluohjausyksiköstä haettavat tuet. 21.10.2015. Sivistyksen toimiala. Palveluohjausyksikkö. Jyväskylän kaupunki. Viitattu 30.11.2015. http://www.jyvaskyla.fi/in-stancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/78466_palvelusetelin_marat1_010814.pdf.

Parikka-Nihti, M. N.d. Pieniä puroja – Kasvua kohti kestävää kehitystä. Lastenkeskus.

Parikka-Nihti, M. & Suomela, L. 2014. Iloa ja ihmettelyä – Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa. Juva: PS-kustannus.

Purtanen, E. 2010. Omahoitajuus päiväkodissa. Opinnäytetyö. Vasan ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Viitattu 17.12.2015. <https://publications.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/22461/Omahoitajuus%20paivakodissa.pdf?sequence=1>.

Puustinen, T. 2006. Avain omaan yritykseen. 2. uudistettu painos. Kirjakas.

Päiväkoti- ja kouluverkkoselvitys 2014–2025. 20.2.2014. KymppiR-palveluverkkotyöryhmä. Luonnos. Viitattu 24.9.2015. http://www.jyvaskyla.fi/in-stancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/66553_paivakoti_ja_kouluverkko_2014_2025_komentointiluonnos.pdf.

Raittila, R. 2011. Ympäristökasvatus on lasten toimintaa. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. Toim. Hujala, E. & Turja, L. Juva: PS-kustannus. 208–218.

Rakkaalla lapsella on monta nimeä. 2008. Ympäristökasvatuksen käsitteiden määrittelmäluonnos. Toim. Heinonen, T. & Luomi, A. Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy. Viitattu 20.10.2015. http://www.kierratyskeskus.fi/files/97/kasiteraportti_tii-vis.pdf.

Ratkaisujen Suomi. 29.5.2015. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. Valtionneuvoston kanslia. Edita Prima. Viitattu 2.10.2015. http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_netiti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82.

- Ratschinskij, M. 2015. Jyväskylän kaupunginvaltuuston päätöksiä 30.11.2015. Kaupunginvaltuusto hyväksyi hallituksen talousarvioesityksen ilman muutoksia. Jyväskylä. Ajankohtaista. Viitattu 15.12.2015. <http://www.jyvaskyla.fi/ajankoh-taista/1/0/79465>.
- Rissanen, S. & Sinkkonen, S. 2004. Hoivayrittäjäyys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Salonen, K. 2005. Mieli ja maisemat. Eko- ja ympäristöpsykologian näkökulma. Persona Grata. Helsinki: Edita.
- Stjerna-Häkämies, M. 2015. Metsän taikaa. Luonto esiopetuksen oppimisympäristönä. Pro gradu – tutkielma. Jyväskylän yliopisto, kasvatustieteiden laitos, varhaiskasvatus. Viitattu 11.12.2015. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/45748/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201504301698.pdf?sequence=1>.
- Sunikka, J., Luomi, A., Lembidakis, K., Markkula, T. & Rantalainen, S. 5.3.2010. Kiuru ja koppakuoriainen. Päivähoidon ja alkuopetuksen ympäristökasvatusideoita. Viitattu 20.10.2015. <http://www.kierratyskeskus.fi/files/3204/kiurujakoppis.web.pdf>.
- Suomen Latu. N.d. Luonnossa kotonaan. Lasten toiminta. Viitattu 4.12.2015. <http://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lastentoiminta/luonnossa-kotonaan/taustaa.html>.
- Suomen riskienhallintayhdistys. 2012–2015. Nelikenttäanalyysi – SWOT. SRHY-Riskienhallinta. Viitattu 30.11.2015. <http://www.pk-rh.fi/index.php?page=swot>.
- Suosalo, A., Tavasti, A., Van de Kreete, K., Lehti, P. & Vannucchi, A. 2008. Lasten auringonvuosi. Opas ekologiseen lastenkulttuuriin. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Sammakko.
- Säkkinen, S. & Kuoppala, T. 2014. Lasten päivähoito 2013. Tilastoraportti. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Helsinki: Julkari. Viitattu 17.9.2015. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125389/Tr33_14.pdf?sequence=5.
- Tenavat Myötätuulessa. N.d. Päiväkotitoiminta. Toiminta-ajatuksemme. Viitattu 15.12.2015. <http://www.hoivapalvelut.net/toiminta-ajatuksemme>.
- Toivonen, T. 2015. Kyttäystä vai vapaaehtoinen ilmoitus? Päivähoidon rajauksen käytännön järjestelyt levällään. Yle uutiset artikkeli 6.8.2015. Viitattu 16.12.2015. http://yle.fi/uutiset/kyttaysta_vai_vapaaehtoinen_ilmoitus_paivahoidon_rajauksen_kaytannon_jarjestelyt_levallaan/8201563.
- Turja, L. 2011. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. Toim. Hujala, E. & Turja, L. Juva: PS-kustannus. 41–53.
- UNESCO. 26.10.1977. Intergovernmental conference on environmental education. Final report. Organized by UNESCO in co-operation with UNEP Tbilisi (USSR). Paris: ED/MD/49. Viitattu 20.10.2015. http://www.gdrc.org/uem/ee/EE-Tbilisi_1977.pdf.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. STAKES. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf>.

Valvira. 2015. Omavalvontasuunnitelma. Viitattu 8.12.2015. http://www.valvira.fi/terveydenhuolto/yksityisen_terveydenhuollon_luvat/omavalvontasuunnitelma_2.

Vatanen, P. 10.6.2015. Varhaiskasvatuksen asiantuntija: Päivähoidon leikkauksilla syrjäytetään työttömien lapsia. Yle Uutiset. Uutinen. Viitattu 2.10.2015. http://yle.fi/uutiset/varhaiskasvatuksen_asiantuntija_paivahoidon_leikkauksilla_syrjaitetaan_tyottomien_lapsia/8062057.

Vesterinen, M.-L. 2011. SOTE-ennakointi – sosiaali- ja terveysalan sekä varhaiskasvatuksen tulevaisuuden ennakointi. Raportteja ja tutkimuksia 3. Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä. Iisalmi: Painotalo Seiska.

Viinikka, A. 2014. Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa. Tampere: Mannerheimin Lastensuojeluliitto.

Virsta. N.d. Yksityisen päivähoitopalvelun perustaminen. Tilastokeskus. Virtual Statics on Tilastokeskuksen tekemä opas ammattikorkeakoulujen opettajien käyttöön liittyen talouteen ja liiketoimintaan. Viitattu 8.12.2015. <https://www.stat.fi/virsta/taloust/06/02/>.

YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista. 20.11.1989. Unicef. Viitattu 17.11.2015. https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf.

Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus 1.3.2014–31.1.2017. 2013. Viitattu 14.12.2015. <http://www.talentia.fi/files/3503/Yks.sos.tes2014-17.pdf>.

Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. 2014. Toim. Holopainen, T. Porvoo: Bookwell.

Liitteet

Liite 1. Luontopainotteisen yksityisen päiväkodin asiakastoiveiden kartoittaminen

Hyvät vanhemmat,

Opiskelemme sosionomeiksi (LTO) Jyväskylän ammattikorkeakoulussa sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan Hyvinvointiyksikössä. Teemme opinnäytetyönä luontopainotteisen yksityisen päiväkodin perustamiseen liittyvää kartoitusta Jyväskylässä. Kartoitamme alle vuoden ikäisten lasten vanhempien tarpeita ja toiveita luontopainotteiselle päiväkodille. Kyselyn tuloksia hyödynnämme päiväkotideamme kehittämiseen. Kyselyyn vastataan nimettömästi ja käsittelemme vastaukset luottamuksellisesti. Kyselyyn on aikaa vastata lokakuun 2015 ajan. Annamme mielellämme lisätietoa opinnäytetyöhömmme liittyen.

Haluamme perustaa pienen kodinomaisen päiväkodin 1–6-vuotiaille lapsille. Päiväkoti sijaitsee luonnonläheisellä paikalla noin kymmenen kilometrin säteellä Jyväskylän keskustasta. Meidän päiväkotimme arvoja ovat lapsilähtöisyys, turvallisuus, kiireettömyys, rauhallisuus sekä yhteisöllisyys. Haluamme tarjota lapsille luomu- ja lähiruokaa. Painotamme päiväkodin toiminnassa luonto- ja ympäristökasvatusta sekä pienryhmätoimintaa. Päiväkodissamme luonto- ja ympäristökasvatus näkyy luonnon arvostamisena, tutustumisena lähiympäristöön ja osana päivittäistä arkea.

Ystävällisin terveisin,

Hannele Laitinen H3129@student.jamk.fi ja Niina Mäntylä H8665@student.jamk.fi

1. Pidätkö tärkeänä, että päiväkodin lapsiryhmät ovat pienet?

- a. Kyllä
- b. Ei

2. Kuinka monta lasta haluaisit olevan koko päiväkodissa yhteensä?

- a. 10 – 15 lasta
- b. 15 – 35 lasta
- c. 35 – 50 lasta
- d. 50 – 70 lasta
- e. muu, mikä? _____

3. Kuinka suuri merkitys luontopainotuksella on päiväkodin valinnassanne?

- a. Ei yhtään merkitystä
- b. Vähän merkitystä
- c. Paljon merkitystä

4. Kuinka paljon korkeintaan olet valmis maksamaan kuukaudessa lapsesi päivähoidosta esittelemässämme päiväkodissa? Jyväskylän kaupungin korkein päivähoitomaksu lapselle on 283 €/kk.

- a. 283 €
- b. 300 €
- c. 320 €
- d. 340 €
- e. Muu, mikä? _____

5. Mitkä ovat mielestäsi kolme tärkeintä arvoa päiväkodin toiminnassa?

6. Millä alueella asutte Jyväskylässä? _____

7. Onko mielestäsi asuinalueellanne tarvetta uudelle päiväkodille?

- a. Kyllä
- b. Ei

8. Kuinka pitkän matkan olet valmis kuljettamaan lastasi luontopainotteiseen päiväkotiin?

- a. 0,5-1 km
- b. 1-2 km
- c. 2-5 km
- d. 5-10 km
- e. Muu, mikä? _____

9. Laita seuraavat päiväkodin valintaan liittyvät asiat tärkeysjärjestykseen asteikolla 1-6, jossa 1=tärkein ja 6= vähiten tärkein.

___ Arvot: lapsilähtöisyys, turvallisuus, kiireettömyys, rauhallisuus, yhteisöllisyys

___ Painotus esim. luonto, musiikki, liikunta, seikkailu, taide, kädentaito

___ Päiväkodin koko

___ Päiväkodin sijainti

___ Lapsiryhmän koko

___ Muu, mikä? _____

10. Tähän voitte kirjoittaa vapaasti muita tärkeitä asioita päiväkotiimme liittyen.

Suuret kiitokset vastauksistanne, terveisin Hannele ja Niina 😊

Liite 2. Tutkimustulokset

Kysymykset/ vastaukset yht. 28	A	B	C	D	E	Epä- selvä	Huomioita
1. Pienten lapsiryhmien tärkeys	28	—	—	—	—	—	riippuu lasten iästä
2. Päiväkodin lapsimäärä	4	12	6	1	1	4 (ab, abc, ac, bc)	pienet ryhmäkoot, ryhmäkoko vs. työntekijöiden määrä
3. Luontopainotuksen merkitys	2	15	11	—	—	—	
4. Hinta	9	13	1	1	2 (200, 150)	2 (ab, tyhjä)	
5. Tärkeimmät arvot	Turvallisuus 14 Lapsilähtöisyys 7 Aikaa lapselle 2 Sisarusryhmät Oppiminen Monipuoliset akti- viteetit 2 Ryhmähenki Arvostus	Kiireettömyys 9 Lapsen yks.huo- mioiminen 8 Rakkaus Sijainti Ulkoilu 3 Lapsen kehitys Kasvatuskeino Terveellisyys			Pienet ryhmät 3 Kohtaaminen Kuuntelu Joustavuus Terve sisäilma Kasvatuskumppanuus 3 Rehellisyys Ystävällisyys		Samanaikaisuus Yhteisöllisyys 3 Arki Ryhmäkoot Luottamus 2 Läsnäolo Pysyvä hlö.kunta 5 Avoimuus Luonnollisuus
6. Asuinalue + 7. Tarve (x)	Keltinmäki Palokka Vesanka Lohikoski Kangaslampi Sarvivuori Kortemäki Haukkala Myllyjärvi Ristonmaa Vaajakoski Kortepohja Sääksvuori	1 5 1 3 3 2 1 1 1 1 1 2 1		xx x xx x x x x			Yhteensä tarve uudelle päiväkodille 16 kpl.

	Puuppola	1	x			
	Heinälampi	1	x			
	Halssila	1	x			
	tyhjä	2	x			
8. Etäisyys	2	7	10	6	1 (5-6 km)	2 (tyhjä, ab)
9. Tärkeysjärjestys	Lapsiryhmän koko	176 p.			Annoimme tärkeysjärjestykselle pisteet, niin että tärkein saa 5 pistettä ja siitä alaspäin siten, että vähiten tärkein saa 1. pisteen.	
	Arvot	121 p.				
	Sijainti	72 p.				
	Painotus	68 p.				
	Päiväkodin koko	63 p.				
	Muut:	muiden suositukset 4p.				
10. Vapaa sana	Avoin keskustelu	Kouluttaminen on hyvä Työhyvinvointiin kannattaa panostaa Terve rakennus Koulun läheisyys (kaverit) Koulun kanssa tehtävä yhteistyö Lapsille mielekästä tekemistä Lapsen kannustus ja tukeminen Selkeät rajat			Turvallisuuteen huomiota	
	Kouluttaminen on hyvä				Ei aina ohjattua toimintaa	
	Työhyvinvointiin kannattaa panostaa				Mahtava idea tämä päiväkot	
	Terve rakennus				Lapsen tahti touhuissa	
	Koulun läheisyys (kaverit)				Painotus hyvä	
	Koulun kanssa tehtävä yhteistyö				Ei isoja lapsiryhmiä	
	Lapsille mielekästä tekemistä				Pysyvät hyvät hoitajat	
	Lapsen kannustus ja tukeminen				Lapsen ymmärtäminen yksilönä	
	Selkeät rajat				Lapsen kunnioitus	